Ազգ
Azg
armenian daily
26 ՅՈՒՆՈՒԱՐ 1994, ՉՈՐԵՔՇԱԲԹԻ, # 13 (516)

Ֆրանսիական «Արիանը» պայթեց, հետն էլ թուրքական արբանյակը

ՓԱՐԻԶ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ, BBC: Անհաջող ավարտ ունեցավ եվրոպական (ֆրանսիական) «Արիան» մղիչ հրթիռի 63-րդ արձակումը, որը երկուշաբթի օրը Ֆրանսիական Գվիանայի Կուրոն տիեզերադաշտից արձակվելուց 13 րոպե անց պայթեց օդում: Խափանվել է 250 միլիոն դոլլար արժողությամբ հրթիռի 3-րդ աստիճանը, պայթեցնելով իր հետ թուրքական «Թյուրքսատ-1» կապի առաջին արբանյակն ու արբանյակային կապի եվրոպական կազմակերպության «Եվտելսատ-2» շարքի 5-րդ արբանյակը: Կազմված է գիտահանձնաժողով վթարի պատճառները ուսումնասիրելու համար:

Ելցինը կընդունի Ֆյոդորովին

ՄՈՍԿՎԱ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC, Wall Street Journal: Նախագահ Ելցինը վաղը ընդունելու է ֆինանսների հրաժարված նախարար Ֆյոդորովին, որի մասին այսօր հայտարարեց, թե նա կարող է մնալ Չեռնոմիրդինի կաբինետում: Նույնիմաստ հայտարարություն արեց նաեւ կառավարության բանբերը, որ ավելացրեց, թե ֆինանսների նախարարը մնում է կառավարության անդամ, քանի որ գրավոր որեւէ հրաժարական չի ներկայացրել: ■

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Օտարականները տարբեր շահերից դրդված մարզում են ադրբեջանական բանակը

«Ազգի» երեկվա համարում անդրադարձել էինք լոնդոնյան «Ինդիփենդենթ» թերթի հունվարի 24-ին լույս ընծայած հոդվածին, որ հաստատում էր նախապես ստացված տեղեկությունները, թե բրիտանա-թուրքական գործարար շրջանակները նախապատրաստական բանակցություններ են վարում Ադրբեջանի հետ, Մեծ Բրիտանիայից վարձկաններ եւ զինամթերք տանելու համար Ադրբեջան, նեցուկ կանգնելու համար հայերի դեմ կռվող այդ երկրին: Ըստ նույն թերթի, բազմամիլիոն ֆունտ ստեռլինգի այդ գործարքը գլուխ է բերվում Մեծ Բրիտանիայում գրանցված մի կոնսորցիումի կողմից, հակառակ տեղի օրենքին, որ բրիտանացիներին արգելում է վարձկանությամբ զբաղվելու: Ու թեեւ թերթը գրում է, թե բանակցությունները դեռեւս չեն ավարտվել, սակայն որեւէ համաձայնության դեպքում առաջին հերթին անգլիացի զինվորական մարզիչներ են ուղարկվելու Ադրբեջան:

Ինչ վերաբերում է ընդհանրապես բանակին օգնող օտարերկրացի վարձկանների ու մարզիչների հարցին, ինչպես նաեւ Ադրբեջանին զենք մատակարարող երկրների պարագային, միջազգային լրատվական ծառայությունները, ինչպես Ռոյթըրն ու Ասոշիեյթեդ պրեսը, վերջին օրերին սկսել են ավելի լուրջ հետաքրքրություն ցույց տալ, ըստ երեւույթին, հատկապես աֆղան մոջահեդների ադրբեջանական բանակում ներկայությունից, որ, ինչպես գրել ենք նախապես, ղարաբաղյան հակամարտությանը կարող է նոր, կրոնական արմատական բնույթ տալ:

Ասոշիեյթեդ պրեսի հունվարի 24-ի հեռագրություններից մեկը, որը ստացել ենք ՀԲԸ Միության ՀՏ ծառայությունից, հաղորդում է, հիմնվելով Բաքվից Ռազիկ Գյուրդիլեի տեղեկության վրա, թե ներկայումս ամերիկացիներ, թուրքեր, իրանցիներ, աֆղաններ եւ ռուսներ օգնում են Ադրբեջանին վերակառուցելու իր բանակը: Սակայն թվում է, գրում է թղթակիցը, օտարերկրացիների կողմից մարզվող տեղական տարբեր ուժերը ծառայում են հանրապետությունում տարբեր շահեր հետապնդող կողմերին, ինչը կարող է երկիրը տանել հատվածական կոնֆլիկտի հետագա խորացմանը եւ առավել սկյառացնել պատերազմական ծիգերը: Մարզիչներից ոմանք այստեղ են ժամանել ոչ պաշտոնապես, ինչպես 2 տասնյակ ամերիկացիները, որոնք վարձվել են Մ. Նահանգների նավթարդյունաբերական ընկերություններից մեկի կողմից, փոխարենը պայմանագիր ստանալու պայմանով: Ուրիշներ ուղարկվել են տարբեր կառավարությունների կողմից:

Բաքվից դեպի հարավ-արեւելք 120 կմ հեռավորության վրա գտնվող Հաջիքաբուլի տեղամասում, գրում է Ասոշիեյթեդ պրեսի թղթակիցը, թեստոնյան վրա փոխադրված մի հին «Սուխոյ» զրահային ինքնաթիռ հուշում է, թե այստեղ ուսումնական է, ժառանգված խորհրդային բանակից: «Մերի՞ կադրերն են»: «Այստեղ միայն թուրք դասախոսներ են», պատասխանում է ադրբեջանցի կամավորը: «Սակայն ես կարող եմ ձեզ առաջնորդել ամերիկացիների մոտ»: 10 կմ հեռու գտնվող պարապատաս զորանոցում մեզ չհաջողվեց հանդիպել որեւէ ամերիկացու: «Այս պահին այստեղ չեն, սակայն շուտով կվերադառնան», ասաց ադրբեջանցի սպան: Այդտեղ շենքերից մեկում զորակոչիկներից ոմանք վարժվում էին գնդացիր քանդելում, մինչ ուրիշներ

➡ Տես էջ 2

ՂԱՐԱԲԱՂ

Ոչնչացվել է թշնամու 6 տանկ

Կրկին թշնամական ինքնաթիռներ Ղարաբաղի երկնքում

[illegible] ԼՈՒՍԱՆԿԱՐԸ

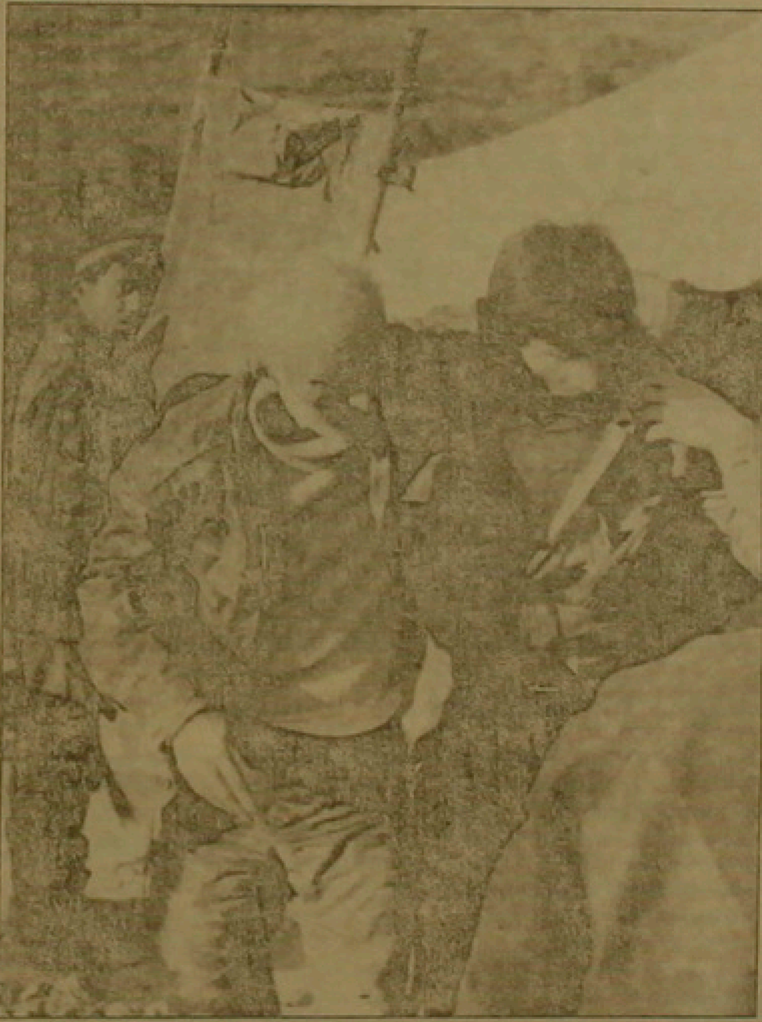

Մարտակերտի շրջան, Մեծ Շեն գյուղ

Ստեփանակերտում ստեղծված փրկարար ջոկատը մասնակցում է մարտի դաշտից եւ հրետակոծված բնակավայրերից վիրավորված եւ օգնության կարիք ունեցողների փրկարարական աշխատանքների: Նկարում Գրիգորի Սաղիյանը (աջից) մարտի դաշտից դուրս է բերում վիրավորին:

ՎԱՀՐԱՄ ԱՂԱՋԱՆՅԱՆ, ՍՏԵՓԱՆԱԿԵՐՏ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ: ԼՂՀ պաշտպանության բանակի շտաբի տվյալներով, այսօր առավոտյան ժամը 7-ին ադրբեջանական բանակը հրետանային նախապատրաստությունից հետո անցել է հարձակման Մարտակերտ շրջկենտրոնի ուղղությամբ: Ղարաբաղյան ուժերին հաջողվել է կասեցնել թշնամու գրոհը եւ ետ շպրտել նախնական դիրքերը պատճառելով ռազմական տեխնիկայի զգալի կորուստներ: Խփվել է հակառակորդի 4 տանկ, եւս երկուսը պայթել է ականների վրա:

Ինչ վերաբերում է ռազմաճակատի հյուսիսարեւելյան հատվածին, ապա այստեղ վաղ առավոտից ադրբեջանական կազմավորումները փորձում են առաջ շարժվել Քելբաջար շրջկենտրոնի ուղղությամբ: Ղարաբաղյան ուժերը հաջողությամբ ետ են մղում թշնամու գրոհները: Այսօր ադրբեջանական մի քանի ռազմական ինքնաթիռներ 5 անգամ խախտել են Ղարաբաղի օդային սահմանը՝ փորձելով ռմբակոծել Քելբաջարի շրջանի հայկական պաշտպանական դիրքերը, սակայն ԼՂՀ հակաօդային պաշտպանության ուժերի գործողությունների շնորհիվ դա նրանց չի հաջողվել: Ժամը 17-ի դրությամբ ռազմական գործողություններ են ընթանում միայն Մարտակերտի եւ Քելբաջարի շրջաններում: Ռազմաճակատի մյուս հատվածներում իրավիճակը համեմատաբար հանգիստ է:

Ֆիզուլու շրջանի բնակիչ, ներկայումս ռազմագերի Իգրայիլ Իսմայիլովի վկայությամբ, վերջին օրերին հաճախակի են դարձել զինված ընդհարումները կառավարության եւ ընդդիմության զինված խմբերի միջեւ: Բանն այն է, որ Ադրբեջանի ռազմական հրամանատարությունը ընդդիմադիր կուսակցությունների ջոկատները, մասնավորապես «գորշ գայլերին» օգտագործում է ճակատի առավել վտանգավոր հատվածներում նպատակ ունենալով թուլացնել ընդդիմությունը:

Ադրբեջանական այլ աղբյուրներ հայտնում են, թե իբր Քելբաջարի շրջանում իրենց հաջողվել է մի շարք հաղթանակներ տանել եւ ազատագրել 12 բնակավայր: Ըստ Ադրբեջանի պաշտպանության նախարարության, միայն վերջին շաբաթվա ընթացքում ազատագրվել են Քելբաջարի շրջանի հյուսիսում գտնվող բոլոր գյուղերը: Միաժամանակ գրավվել են ռազմավարական կարեւոր բարձունքներ, որոնք թույլ են տալիս վերահսկել Քելբաջար-Մարտակերտ ավտոճանապարհը: Բացի դրանից, ադրբեջանական ուժերի հսկողության տակ է անցել նաեւ Քելբաջար-Լաչին ճանապարհի մի մասը:

[illegible]

Ալժիրում «ազգային հաշտության» խորհրդաժողով

ԱԼԺԻՐ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, BBC: Մայրաքաղաքից 25 կմ հեռավորության վրա, մեկուսի մի վայրում, այսօր բացվեց Ալժիրի «ազգային հաշտության» խորհրդաժողովը, որի նպատակն է վերջ դնել շուրջ 2 տարի շարունակվող ներքին արյունահեղություններին: Եւ սակայն, ինչպես հաղորդել էին նախապես, իսլամական ընդդիմադիր 3 կազմակերպություններ ներկայացուցիչ չուղարկեցին, պատճառաբանելով, որ խորհրդաժողովի հիմնական նպատակը ներկա իշխանությունների մանդատը երկարաձգելն է: Դիտորդների կարծիքը գալիս է հաստատելու այդ կարծիքը, նկատի ունենալով այն փաստը, թե 1992 թ. ընտրություններում Իսլամական փրկության կազմակերպության առաջ գիշելով, ներկայումս նրանք առաջարկում են 3 տարվա համար «նոր ղեկավարություն» կազմել, նախապատրաստվելու նոր ընտրությունների:

Պաշտպանության նախարարի պաշտոնի նոր թեկնածու

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: ԱՄՆ-ի նախագահ Բիլ Քլինթոնը երկրի պաշտպանության նախարարի տեղակալ Ուիլյամ Փերիի թեկնածությունն է առաջարկել ԱՄՆ ռազմական գերատեսչության ղեկավարի պաշտոնում: Կոնգրեսի սենատում հաստատվելու դեպքում նա կզբաղեցնի դեկտեմբերին հրաժարականի դիմում տված Պենտագոնի ներկայիս տնօրեն Լես Էսպինի տեղը: 66-ամյա Ուիլյամ Փերին հայտնի է որպես այնպիսի նորագույն զինատեսակների ստեղծման վճռական կողմնակից, ինչպիսիք են «Սթելս» անունը կրող «անտեսանելի» ինքնաթիռները, թեւավոր հրթիռները: Փերին հանդես է գալիս պաշտպանական խոշոր ծրագրերի շարունակման, մասնավորապես [illegible] զանավերի կառուցման օգտին, վկայակոչելով [illegible] ռազմարդյունաբերական հիմքի պահպանման անհրաժեշտությունը:

ԵՐԵՎԱՆ

Հանդիպում ՀՀ ԳԽ նախագահի հետ

Հունվարի 25-ին ՀՀ Գերագույն խորհրդի նախագահ Բաբկեն Արարքցյանն ընդունեց [illegible]

[illegible]

ՓԱՐԻԶ

Ձգտում են նորացնել Ֆրանսիայի Կոմկուսը

ՓԱՐԻԶ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ-ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Ֆրանսիայի Կոմկուսի գլխավոր քարտուղար Ժորժ Մարշեի հրաժարականը կդառնա հունվարի 25-ին բացված ՖԿԿ 28-րդ համագումարի գլխավոր իրադարձությունը:

Համագումարի պատգամավորները իրենց նպատակն են համարում հասնել լուրջ ձգտմամբ [illegible] Կոմկուսի նորացման: [illegible] ընտրություններում ստանալ ընտ[illegible] ընտրողների ձայների մինչեւ մեկ հինգերորդը, ապա 1993 թ. մարտին նրանց օգտին քվեարկեց ընտրողների ընդամենը [illegible] տոկոսը:

Այս կապակցությամբ կուսակցության բազմաթիվ անդամներ վերջին ժամանակներս ավելի ու ավելի շատ են քննադատում Մարշեի գործունեությունը, որը Ֆրանսիայի Կոմկուսը գլխավորում է 1972 թ. դեկտեմբերից: 74-ամյա գլխավոր քարտուղարին հանդիմանում են այն բանում, որ նա [illegible] վերաբերվելով նախկին ԽՍՀՄ վերակառուցմանը, չկարողացավ զգալ ժամանակի [illegible]

Համագումարի [illegible] կուսակցության [illegible] Ֆրանսիայի [illegible] ՖԿԿ ղեկավար մարմինների [illegible] կազմը: Համագումարը կաշխատի մինչեւ հունվարի 29-ը:

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

տեղական

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Օտարականները տարբեր տեղերից ղրկված ...

Սկիզբը էջ 1

սովորում էին ռումբերի մասին կամ քարտեզ կարդալ: Նրանց սովորեցնողները աղրբեջանցի սպաներ էին, որոնք իրենց հերթին մարզվել էին ամերիկացիների կողմից. «Սրանք ընտրված են 6000 լավագույն կռվողներից», ասաց հրամանատարը:

Բաքւում գտնվող դիվանագէտների համաձայն, շարունակում է հաղորդել Ռազիկ Գյուրդիլեքն իր գործակալությանը, այդ նույն զորակայանում ամերիկյան 20-25 հրահանգիչները մարզում են 1000 աղրբեջանցի զինվորների: Այդ ամերիկացիները վարձվել են Ատլանտայում (ԱՄՆ) գտնվող Մեգա Օյլի կողմից, նավթ արդյունահանելու իրավունքին տիրանալու պայմանով: Պայմանագիրը պարտավորեցնում է Մեգա Օյլ-ին 10-15 միլիոն դոլլար ծախսել աղրբեջանցի զորամիավորումներին մարզելու համար:

Բաքւում շատ մարդիկ մտածում են, թե ամերիկացիների մարզած ուժերը նախագահ Հեյդար Ալիեւի հատուկ պահակախումբն են կազմելու: «Օգոստոսից ի վեր Ալիեւն Աֆղանստանից բերել է նաեւ 1000-1200 մոջահեդներ», ասում են դիվանագէտները: Օտարների կողմից մարզվող աղրբեջանական այլ զորամիավորումները ենթադրվում է, որ հավատարիմ են ուրիշ ղեկավարների: Ռուսաստանը 400 զինվորներ էր մարզում Գյանջայում, որը ուժի ամրոցը դարձավ վարչապետ Սուրաթ Հուսեյնովի համար եւ հետագայում դուրս մղեց բուրժուամետ նախագահ Աբուլֆազ Էլչիբեյին, ճանապարհ բացելով Ալիեւի վերադարձի առաջ: Այնուհետեւ, Հուսեյնովը, որ կողմնակից է Ռուսաստանի հետ դաշինքի, հետզհետէ զգաց, որ իր հեղինակությունը տեղի է տալիս Ալիեւի առաջ, որն իր հերթին նախընտրում է Թուրքիայի եւ Իրանի հետ սերտ կապերը հավասարակշռել ռուսական ազդեցությամբ: Դիվանագէտներն ասում են, թե ռուսները վերջերս Գյանջայի մոտ գտնվող Գորանի ռազմակայան են տեղափոխել 500 ընտիր կոմանդոսներ:

Խաղի մի այլ մասնակից է Իրանը, որ Աղրբեջանում ազդեցության հարցում մրցակից է Թուրքիային: Օտար դիվանագէտներն ասում են, թե Աղրբեջանում իրանյան զինվորական միսիան, որի անդամ են 4 գեներալներ, մարզում են աղրբեջանցի 5 գումարտակ Փիրեքէշքյուլի մոտ, Բաքվից 20 կմ հյուսիս-արեւելք:

Ծանոթանալով Ասոշիեյթեդ Պրեսի այս հաղորդագրությանը, որ ավելի ամբողջական է դարձնում մեր պատկերացումները Աղրբեջանում օտարերկրյա զինվորական ծառայողների ու վարձկանների գործունեության մասին, ավելացնելով նաեւ Չինաստանի կողմից աղրբեջանական բանակին տրվող զենքերի առկայության մասին փաստերը, չենք կարող չնշել, թե ինչպիսի տեսական աշխատանք է պահանջվում Հայաստանի Հանրապետության եւ ԼՂՀ համապատասխան մարմիններից, ինչպես նաեւ զանգվածային տեղեկատվության միջոցներից, համապատասխան աշխատանքները ձեռնարկելու եւ հասարակական կարծիքի ուժը օգտագործելու այդ պետությունների դեմ, որոնք մեկ անգամ եւս ոտնահարում են կոնֆլիկտի շրջան զորք եւ զենք չուղարկելու մասին ՄԱԿ-ի որոշումը:

Ցնցումներ նաեւ Հայաստանում

Հունվարի 25-ին, տեղական ժամանակով ժամը 2:37-ին Հայաստանում գրանցվել են սեյսմիկ ցնցումներ: Այս մասին Արմենպրեսին հաղորդել է Հայաստանի սեյսմիկ պաշտպանության ազգային ծառայությունից: Երկրաշարժի ուժգնությունը էպիկենտրոնում, որը գտնվում էր Իրանի տարածքում, Մեծ Արարատ լեռից մոտ 30 կմ հարավ-արեւելք, եղել է մոտ 3 բալ Ռիխտերի սանդղակով: Ըստ նույն աղբյուրների, ստորգետնյա ցնցումներ են արձանագրվել նաեւ հունվարի 24-ին ժամը 2:30-ին: Երկրաշարժի էպիկենտրոնը գտնվել է գրեթե նույն տեղում, նույն ուժգնությամբ: Իր հերթին, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ գործակալությունը հաղորդում է, որ ավելի վաղ՝ հունվարի 22-ին ստորգետնյա ցնցումներ են արձանագրվել նաեւ Հայաստանի տարածքում: էպիկենտրոնը գտնվել է Սպիտակ քաղաքից 8 կմ հյուսիս-արեւմուտք, ուժգնությունը՝ 2 բալ: ■

ՀԱՐՑ

Երեւանը կունենա՞ աերոկայարան

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

Օդակայա՞ն, անմիջապես հյուրանո՞ց, ոտքի վրա ճաշարա՞ն, թե մոր ու հիվանդի խառնամբոխ սենյակ: Մեքենան մեքենայի վրա, մարդը մարդու, ճամպրուկը ճամպրուկի, արկղն արկղի, նյարդը նյարդի: Համընդհանուր բլվոցի ու երեխաների ճվճվոցի մեջ ախորժալուր մի ձայն հաղորդում է, որ թռիչքը դարձյալ հետաձգվում է:*

Ի՞նչ է նշանակում աերոկայարան: Մեր գոյությամբ ինքնաթիռների թռիչքն իրականացնող կայանը մի այլ հասկացություն է դառնում, ուղեւորների ընդունումն իրականացնողը՝ այլ: Իհարկե, օդակայանը սրանով ամբողջությամբ չի ձերբազատվում վերջին դերից, բայց անհամեմատ թեթեւանում է նրա եւ մանավանդ ուղեւորների, նրանց ճանապարհողների վիճակը: Այստեղ, ուղեւորներն ու բեռները ընդունվում, գրանցվում են Երեւանում գտնվող աերոկայարանում, որտեղից գործակալության ավտոբուսներով ճանապարհվում են մինչեւ իրենց ինքնաթիռը: Թե որքան բենզին, նյարդեր ու ժամանակ է խնայվում, պարզ է: Մանավանդ որ «Զվարթնոցի» թռիչքները չեն բացառում մեկ ճամփորդության համար մի քանի անգամ Երեւան-«Զվարթնոց» օդակայան եւ հակառակը երթեւեկելը:

Օդակայանում ՀՀ կառավարության լիազոր ներկայացուցչի խորհրդական Արմեն Տեր-Տաճատյանը Երեւանում աերոկայարան ունենալու հարցը համարում է չափազանց նուրբ՝ լրագրողներին խորհուրդ տալով զգույշ մնալ շտապողական ու սխալ եզրահանգում-հրապարակումներից: Երեւանում աերոկայարան ունենալու հնարավորությունը չհաստատելով ու ոչ էլ մերժելով նա հաղորդում է, որ դա կնշանակեր նաեւ այլ ավիաընկերությունների մուտք Երեւան:

«Ավիացիայի այսօրվա աշխատանքն ուղիղ համեմատական է Հայաստանի Հանրապետության այժմյան կացությանը... Օդակայանը խոր, երկրի չափերի համեմատ, բավական հեռու է Երեւանից, ինչը խանգարում է օպերատիվությանը: Մի հեռանկար կա ավիացիայի քաղաքականությունն իրականացնող Հայկական ավիաուղիներ ընկերությունը պետք է իր ներկայացուցիչն ունենա Երեւանում, իսկ Երեւանում հիմա գործողն ընդամենը գործակալություն է, որն զբաղվում է միայն ավիատոմսերի իրացմամբ: Հանրապետության նախագահի դեկտեմբերի 15 հրամանագրի համաձայն, նախատեսվում է օդագնացության բնագավառում արմատական բարեփոխում, որտեղ, ի թիվս այլ կառուցվածքային փոփոխությունների, թերեւս լուծվի նաեւ ներկայացուցիչ ունենալու խնդիրը», ասաց նա:

Հաշվի առնելով, որ ներկայացուցիչ եւ ներկայացուցչություն ամենեւին էլ չեն նշանակում աերոկայարան, կարելի է ենթադրել, որ մոտ ժամանակներում Երեւանը չի ունենա աերոկայարան:

ՀԱԿԻՐՃ

Այո, նավթը... տեղ հասավ առաջին 100 տ

Երկար սպասված նավթը, ամերիկյան, մարդասիրական, ծովային նավթը այնուամենայնիվ, իր «փափախը գետնովը չտվեց» ու եկավ Հայաստան: Համենայն դեպս, ըստ Սնարք գործակալության հունվարի 24-ի հաղորդման, դա այդպես է: Եւ երեկ սկսվեց Վրաստանից վերջապես Հայաստան հասած 100 տոննա ամերիկյան նավթի բաշխումը: Ամերիկայի հայկական համագումարի ներկայացուցիչ Ռիչարդ Նեյը Սնարքի թղթակցին հայտնել է, որ մոտ ժամանակներս սպասվում է, որ տեղ կհասնի եւս 100 տոննա: Տա աստված, որ այդ մոտ ժամանակները իրոք մոտ լինեն, եւ ձմեռվա շրջաններից դուրս չգան: Թե չէ իրոք կսկսենք կասկածել ոմանց ժամանակի զգացողությանը եւ հիշողությանը:

Ըստ Սնարքի, Երեւան են հասցվել նաեւ եւս 14 հազար նավթի վառարաններ, որոնք եւս բաշխվելու են հանրապետության իշխանությունների կողմից հաստատված ցուցակներով:

Հայաստանում կանցկացվի սոյայի զանգվածային ցանք

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: 1994 թ.-ից Հայաստանում սպասվում է սոյայի զանգվածային ցանք: Նկատի ունենալով այդ բույսի հսկայական նշանակությունը, նրա մշակողներն ազատվում են բոլոր տեսակի հարկերից, հայտնեցին ՀՀ գյուղատնտեսության նախարարությունից:

Նախկինում Հայաստանը տարեկան ներմուծել է 45 հազ. տ սոյա, իսկ այժմ, սեփական բերք ստանալու դեպքում, դրա կարիքը խիստ կնվազի: Բուսատեսակի սերմերը ստացվել են սեփական ընտրասերման եղանակով՝ բազմաթիվ տարատեսակներից ընտրելով ամենահարմար երկուսը:

Սոյան արժեքավոր յուղատու բույս է: Պարունակում է 50 տոկոս սպիտակուցներ, 30 տոկոս յուղայնություն: Այն օգտագործվում է մարգարինի եւ օճառի արտադրության մեջ, ինչպես նաեւ որպես անասնակեր: Սոյայի փոշուց կարելի է ստանալ կաթնամթերք:

Հայաստանն ապահովում է բնակչության հացի պահանջարկի 33 տոկոսը

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «1993 թվականին Հայաստանում ստացվել է 120 հազ. տ կարտոֆիլ, որից 20 հազ.-ը՝ Կանադայից ստացված սերմերով», ասաց գյուղատնտեսության նախարարությունից Վարդան Մարգարյանը, հայտնելով նաեւ, որ ներկայումս Հայաստանը ապահովում է իր բնակչության հացի պահանջարկի 33 տոկոսը: Մինչեւ 1990 թվականը հացահատիկի ցանքատարածությունները կազմում էին 137 հազ. հա, վերջին տարիներին դրանք հասել են 208 հազ. հա-ի: Մարգարյանը հայտնեց նաեւ, որ 1993 թվականին հանրապետությունում ստացվել է 17 հազ. տ ծխախոտ, որից 8 հազ.-ը արտահանվել է:

ԱՍՈՒԼԻՍ

Ներքին գործերի նախարարը անխոցելի է, ոչ միայն խոսքով...

ԳԱԳԻԿ ՆԱՀԱՊԵՏՅԱՆ

«Իմ դեմ մահափորձ կատարել հնարավոր չէ, որովհետեւ Հայաստանում այդպիսի մարդ չկա», երեկ մամուլի ասուլիսում հայտարարեց ՀՀ ներքին գործերի նախարար Վանո Սիրադեղյանը՝ պատասխանելով լրագրողներից մեկի հարցին: Իսկ ընդհանրապես, անցած տարում հանրապետությունում գրանցվել է մահափորձի 13 դեպք, ամփոփելով անցած տարվա արդյունքները հայտնեց նախարարը: Գրանցված հանցագործությունների թիվը 1992 թ. համեմատությամբ նվազել է 19 տոկոսով: Այդ թվում քրեական հետախուզության գծով 26 տոկոս նվազում կա: Հիմնականում նվազել են դիտավորյալ սպանությունները եւ սպանության փորձերը 13 տոկոսով, մարմնական վնասվածքները 13,6 տոկոսով: Նկատելի նվազում է տեղի ունեցել պետական ունեցվածքի հափշտակություններում 65,6 տոկոս: 1993 թ. ընթացքում 32 տոկոսով նվազել է ոչ ակնհայտ պայմաններում կատարված հանցագործությունների թիվը: Անցյալ տարի հայտնաբերվել է թմրամիջոցների պահման, օգտագործման եւ տարածման 430 դեպք, որից միայն 47-ը թմրամիջոցների վաճառողների «բարիկների» հետ է կապված: Երեւանում թմրադեղ վաճառողների հիմնական մասը ներկայումս բանտում է: Ավտոառեւանգումները պակասել են 60,7 տոկոսով, ընդ որում նախարարը ոչ միայն կարեւորեց կանխարգելիչ աշխատանքն այս ասպարեզում, այլեւ նշեց նաեւ ավտոտերերի զգոնությունն ու մեքենաների քիչ օգտագործումը: Տնտեսական հանցագործությունների եւ պաշտոնական չարաշահումների 308 դեպք է բացահայտվել: 37 տոկոսով կրճատվել են հասարակական վայրերում կատարված հանցագործությունները:

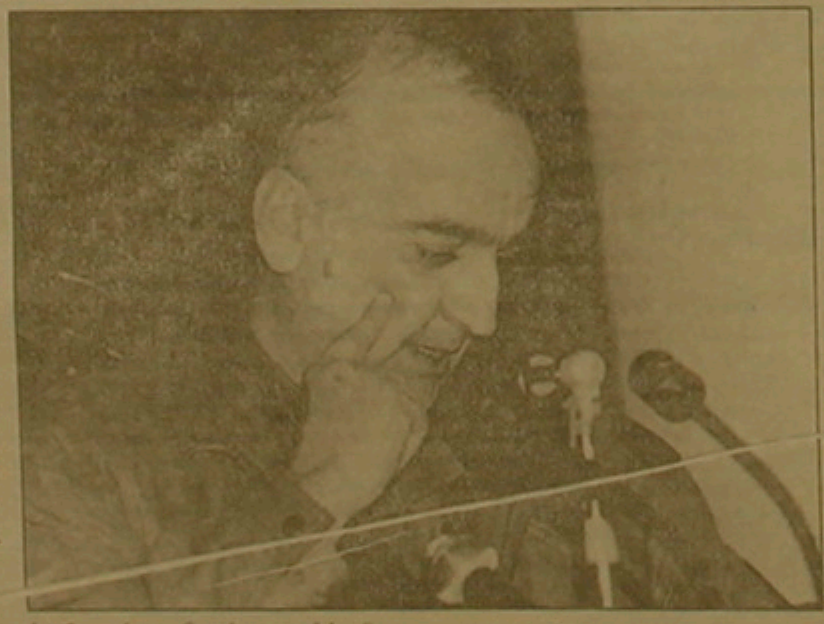

Աճում են անչափահասների կատարած հանցագործությունները: Անցյալ տարի գրանցվել է 402 դեպք, ինչպես նաեւ քաղաքացիների ունեցվածքի գողությունները, հատկապես ձմեռնամուտին:

Խիստ նվազել են հանցագործությունները գյուղերում 1993 թ. գրանցվել է 29 հանցագործության դեպք:

Ինչ վերաբերում է բացահայտումներին, ապա առկա 50 տոկոսը ՀՀ ներքգործնախարարը գնահատեց խիստ ցածր, բայց ավելացրեց, որ «մենք հիմնականում աշխատել ենք կանխարգելման վրա եւ այստեղ հիմնական ձեռքբերումներ ունենք»:

Ըստ նախարարի, մի փոքր ափսոս է այն, որ նախկինում ԽՍՀՄ պետություններում բացահայտումները կազմում են 30-40 տոկոս, «սակայն սա շատ փոքր ափսոսանք է»: Բացահայտման պարագայում դեր է խաղում նաեւ այն հանգամանքը, որ շատ հանցագործներ փախչում են Հայաստանից եւ ապաստանում այլ երկրներում, մասնավորապես Ռուսաստանում: Իսկ միջպետական որեւէ պայմանագիր այդ հարցերի կարգավորման մասին գոյություն չունի, եւ երբ Հայաստանի օրինապահները գնում են «հանցագործին բռնելու եւ բերելու», ապա դա անում են ներքին կապերի շնորհիվ: Եւ ամեն մի նման «գործուղում» մեր հանցագործին բռնելու այլ երկրում, իր ողջ ծախսերով ու գործողություններով արժենում է 3,5 մլն ռուբլի:

Ըստ երեւույթին, բավական թանկ բան է նաեւ ՆԳՆ կենտրոնական ապարատը պահելը: Կենտրոնական ապարատից կրճատվել է եւս 400 հոգի, որոնք ուղարկվել են աշխատանքի տարբեր օղակներում: Զանազան խախտումները նպաստել են այն բանին, որ քանի որ դատախազությունում բոլոր գործերը, ըստ նախարարի, քնում են, անմաքրության մեջ կասկածվելով, շատ աշխատակիցներ ընդհանրապես ուղղակի ազատվել են իրենց աշխատանքից: Ի դեպ, պրն. Սիրադեղյանը մի այլ հարցի տրված պատասխանով նաեւ նկատել տվեց իր ոչ միանշանակ վերաբերմունքը օրինապահությանն առնչվող մյուս մարմինների նկատմամբ: Մասնավորապես, ԱԱՊՎ վերակազմավորման կապակցությամբ նա նշեց, որ դա գոնե մի շահ կբերի քննչական մարմիններին՝ ՊԱԿ-ի նախկին նախագահ Մարիուս Յուզբաշյանի սպանության գործը տեղից կշարժվի: ■

1993 թվականին Սեւանից արտահոսել է 1,5 մլրդ խորանարդ մետր ջուր

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: «1993 թվականի ընթացքում Սեւանա լճից արտահոսել է 1517 մլն. խոր. մ ջուր, այն դեպքում, երբ 1992 թ.-ին՝ միայն 957 մլն. խոր. մ» հայտնեցին ՀՀ բնության եւ շրջակա միջավայրի պահպանության վարչությունից: Նույն աղբյուրի վկայությամբ, նշված 1517 մլն. խոր. մ ջրից մոտ 1257-ը օգտագործվել է էներգետիկ, մոտ 260-ը՝ ոռոգման նպատակներով: Անցած տարվա ընթացքում Սեւանի մակարդակը իջել է 50 սմ-ով: ■

ՌԱՄԿԱՎԱՐ ԱԶԱՏԱԿԱՆ ՕՐԱԹԵՐԹ
Հրատարակության Դ տարի
Հիմնադիր եւ հրատարակիչ
«Ազգ» թերթի հիմնադիր խորհուրդ
Երեւան 375010, Հանրապետության 47
ֆաքս 562941, տելեքս 243266 CPIRI SU
Գլխավոր խմբագիր
ՅԱԿՈԲ ԱՒԵՏԻՔԵԱՆ / հեռ. 521635
Խմբագիր
ՅԱՄԼԷՏ ԳԱՍՊԱՐԵԱՆ / 581841
Տնօրէն
ՍԱՐԳԻՍ ՍԱՐԳՍԵԱՆ / 562863
Ոճը եւ տառածեւերը ՊԱՎԷԼ ՂԱԼԱՔԵԱՆԻ
Apple Macintosh
համակարգչային շարուածքը
«Ազգ» թերթի
Azg
armenian daily
LIBERAL DEMOCRATIC NEWSPAPER
Editor
H. AVEDIKIAN / phone: 521635
47 Hanrapetoutian st.,
Yerevan, Armenia, 375010
Published in U.S.A. by AZG Publishing Co., 22122 Sherman Way, Suite 203, Canoga Park, CA 91303, Call (818) 598-0423 Fax (818)340-9819 for subscription rates.
Publisher - Հրատարակիչ
Dr. Krikor Krikorian -
Դոկտ. Գրիգոր Գրիգորեան
Executive Director - Տնօրէն
Vartan Karaoghlanian -
Վարդան Գարաօղլանեան
Production Manager -
Raffi Shoubookian
Արտադրութիւն
Րաֆֆի Շուպուքեան
«ԱԶԳ» օրաթերթը հաղորդված է ԱՄՆ «ԱՐՄԻՆՖՈ» ՄԻՕ-ի համակարգչային կապով
Հեռախոս 7 8852 281425,
ֆաքս 7 8852 285082
E-MAIL INTERNET: ROOT
YEREVAN @ REX. IASNET. COM

digitised by A.R.A.R.@

ԸՆԴԵՐՔ

Նախկին ԽՍՀՄ-ի նավթը ձգում է օտարերկրացիներին

ԲԱՔՈՒ, 23 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՄՆԱՐՔ: Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերությունը և ամերիկյան «Փենզօյլ» ընկերությունը լրացուցիչ համաձայնագիր ստորագրեցին «Նեփ դաշլարի» և «Գյունեշլի» հանքավայրերի գազի օգտահանման նախագծի առթիվ:

«Փենզօյլի» ներկայացուցիչն ասաց, որ ստորագրված համաձայնագիրն ընդլայնում է 1992 թ. հոկտեմբերին կնքված համաձայնագրի շրջանակները և ճշգրտում այն:

Կողմերը համաձայնեցին ստորագրել լրացուցիչ համաձայնագիր, քանի որ նախնական պայմանավորվածությամբ նախատեսվում էր միայն 90 միլիոն դոլարի սարքավորումների մատակարարում: Բայց այն բանից հետո, երբ «Փենզօյլը» ձեռնամուխ եղավ աշխատանքին, ի հայտ եկան մի շարք բարդություններ: Խողովակ արտադրող գործարանը, խողովակաշար քաշանավը և օժանդակ նավերը վթարային վիճակում էին և կարոտ էին լուրջ վերանորոգման, առանց որի անհնար կլիներ խողովակաշար անցկացնել ծովի հատակով: Ավելին՝ ադրբեջանական կողմը խնդրեց կոմպրեսորների հզորությունը 3-ից հասցնել օրական 4,3 միլիոն խորանարդ մետրի, կատարել շինմոնտաժային աշխատանքներ և սպասարկման համար պատրաստել ադրբեջանական անձնակազմ: Աշխատանքների շրջանակն ընդլայնվում էր, և նախագծի վերջնական արժեքը կազմեց ավելի քան 100 միլիոն դոլար:

Ըստ լրացուցիչ համաձայնագրի, Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերությունը նախագծի վճարումը կարող է կատարել մի քանի տարբերակով՝ տարադրամային, նավթային ու նավթամթերքային հաշվարկ, ինչպես նաև «Ազերի» և «Չըրաղ» նավթահանքերի մշակմանը «Փենզօյլի» մասնակցության բաժնի հաշվին:

«Փենզօյլի» ներկայացուցիչը նշեց, որ նախագծի վրա կատարվող աշխատանքները մոտենում են ավարտին, և դրանք արդեն կատարված են ավելի քան 90 տոկոսով:

Ադրբեջանի պետական նավթային ընկերության հաշվարկների համաձայն, այս տարվա երկրորդ եռամսյակի սկզբներին գազն արդեն ափ կփոխադրվի: Ավարտվում է «Նեփ դաշլարի» հանքավայրի կոմպրեսորային մեծ կայանի կառուցումը, իսկ մարտի վերջերին նախատեսվում է ավարտել խողովակաշարի անցկացումը:

ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ գործակալությունը հաղորդում է, որ Թաթարստանում վերականգնվում են հին նավթահանքերը: Թաթարստանում բացված «Նավթահանույթի բարձրացման արդի տեխնոլոգիաները և նավթի բնապաշարների նպատակահարմար օգտագործման պետական քաղաքականությունը» միջազգային սեմինարի մասնակիցները փորձում են պատասխանել այն հարցին, թե ինչպես կարելի է նորացնել Թաթարստանի նավթահանքերը, որտեղ արդեն արդյունահանվել է 2,5 միլիարդ տոննա արժեքավոր հումք:

Մենք անկեղծորեն պատրաստ ենք օգնել Թաթարստանի գործընկերներին, սեմինարում հայտարարեց ԱՊՀ երկրներում նորվեգական «Ստատօյլ» նավթային ընկերության գլխավոր ներկայացուցիչ Ուլե Յո. Ագան: Սկանդինավիայում նավթ արդյունահանող ու մշակող խոշորագույն ֆիրման մեծ հաջողությունների է հասել առաջադիմական տեխնոլոգիաների կիրառմամբ Հյուսիսային ծովի դժվարամատչելի հանքավայրերի յուրացման գործում: Նորվեգ նավթագործները պատրաստակամություն հայտնեցին տրամադրելու ընդերքում բնապահպանական առումով անվտանգ արգասիքներ ներմղելու տեխնոլոգիաներ, որպեսզի մեծացվի նավթաբերության հատույցը և վերականգնվեն հին նավթահորերը:

Թաթարստանի գիտնականները և նավթագործները հետաքրքրվեցին սկանդինավցիների որոնումներով, քանզի հանրապետության նավթահորերը վաղուց «վիրահատական» լուրջ միջամտության կարիք են զգում: Նրանք վստահ են, որ նորվեգական տեխնոլոգիայի կիրառումը թույլ կտա ավելացնել նավթահանույթը և բարելավել հանրապետության նավթաբեր շրջանի բնապահպանական վիճակը:

Միաժամանակ, նույն աղբյուրները նշում են, որ վերականգնվում են նաև Ստավրոպոլի նավթահանքերը: Այս նպատակն ունի «Ասսա» նախագիծը, որի մշակմանը ստավրոպոլցի նավթագործները ձեռնամուխ են եղել բրիտանացի մասնագետների հետ համատեղ:

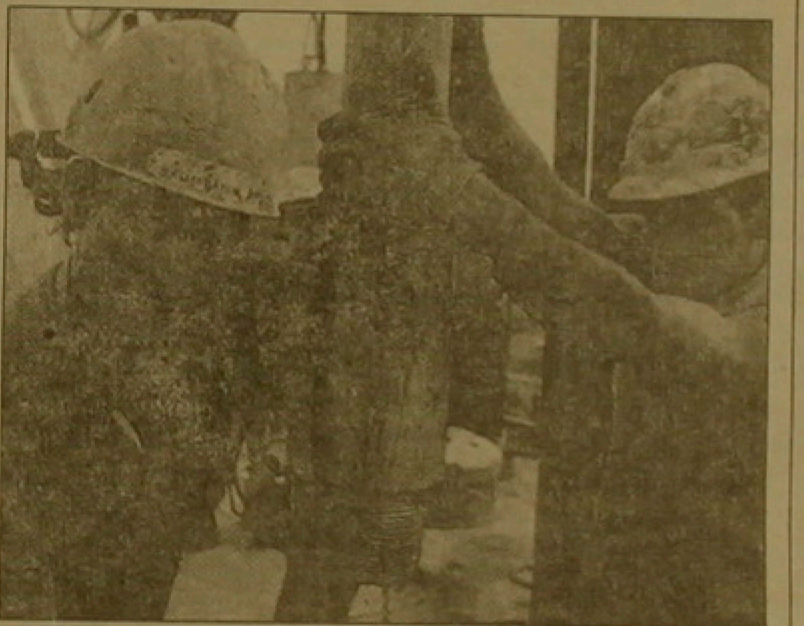

Ստավրոպոլի երկրամասում նավթի շատրվանը առաջին անգամ ժայթքեց չորս տասնամյակ առաջ Օզեկ Սուաթ ավանի մոտակայքում փորված նավթահորից: Այն այժմ դարձել է նավթագործների քաղաք Նեֆտեկումսկ: Վիճակագրությունը վկայում է, որ այստեղ նավթահանքերի շահագործումը երկար ժամանակ կատարվել է չխնայողական պետական մենատիրային պլանային տնտեսության սկզբունքով, որի էությունը ձեռքբերումների մշակման հավելումն էր: Դրա հետևանքով նավթագործները ստիպված էին լինում ոչ այնքան հոգալ «ստորերկրյա պահեստարանների» լիարժեք մշակման մասին, որքան շտապել որոնելու և յուրացնելու առավել արգասավոր ու մատչելի նավթաշերտեր:

Լինելով տափաստանային Ստավրոպոլում, Անգլիայում նավթահանույթի հայտնի տեսաբան ու մասնագետ Փոլ Ֆենիմորը նշեց, որ նավթահորերի կառուցապատման ու շահագործման տեխնոլոգիայի կատարելագործմանն ուղղված համապատասխան երկարատև ներդրումների դեպքում, նավթագործների լքած հանքավայրերը կարող են նորացվել:

ՀԱՆՑԱԳՈՐԾ ԱՇԽԱՐՀ

Երկու տարում Մոսկվայի բանկերից հափշտակվել է առնվազն երեք տրիլիոն ռուբլի

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ, ԱՐՄԵՆՊՐԵՍ: Վերջին ժամանակներս Մոսկվայում հանցավոր ոտնձգությունների առավել գրավիչ օբյեկտներ են դարձել տարադրամի փոխանակման կետերը, որոնց թիվը Մոսկվայում հասել է 1,5 հազարի», նշեց քաղաքի ՆԳ վարչության պետի տեղակալ Նիկոլայ Կուլիկովը:

1993 թ. Մոսկվայում կատարվել է 82 հազարից ավելի քրեական հանցագործություն, այդ թվում մոտ 3 հազար սպանություն, մոտավորապես նույնքան էլ ծանր հանցագործություն: Տարածվել են բիզնեսի ոլորտում հանցագործությունների նոր ձևեր. 1993 թ. Մոսկվայում բռնագել է 62 պայթյուն, որի հետևանքով զոհվել է 13 մարդ: Չանախակի են դարձել այն անձանց հանցագործությունները, որոնք հասկացելի պատճառներով աշխատանքի են ընդունվում (հիմնականում անկարևոր պարտականություններով) նախանշված զոհ ֆիրմաներում: Նրանք հաճախ տարբեր խախտումների համար ՆԳՆ մարմիններից հեռացված անձինք են:

Մոսկվայի ՆԳ վարչության վարկաֆինանսային պաշտպանության բաժնի տվյալների համաձայն, այսօր պարզվում է վարկաֆինանսային բնագավառում կատարվող հանցագործությունների մինչև 94 տոկոսը, սակայն բացահայտվում է զգալիորեն ավելի պակաս:

Վերջին երեք ամսում Մոսկվայում կանխվել են 120 միլիարդ ռուբլու վարկաֆինանսային հափշտակումներ, մինչդեռ վերջին երկու տարում քաղաքի բանկերից հափշտակվել է առնվազն 3-4 տրիլիոն ռուբլի: Ըստ որում, մայրաքաղաքի ՆԳ վարչության անձնակազմի միայն 10 տոկոսն է զբաղվում նման հանցագործությունների կանխմամբ, չնայած որ դրանց վնասը կազմում է ունեցվածքային հանցագործությունների ընդհանուր ծավալի 90 տոկոսը:

Ինչպես հայտարարեց Նիկոլայ Կուլիկովը, առևտրային բանկերի գործունեության անվտանգության մեծացման նպատակով մոտ ժամանակներս քննության կառնվի Մոսկվայի խոշոր բանկերի պաշտպանությունը ՆԳ վարչության արտագերատեսչական պահպանության վարչությանը հանձնելու հնարավորությունը: Նաև կսահմանվի առևտրային բանկերի ղեկավարներին և դրանց անվտանգության ծառայությունների պետերին ծառայողական զենքի տրամադրման կարգը:

Մոսկվայի ՆԳՎ անվտանգության վարչության հեռախոսահամարն է՝ (095) 237-44-00:

ՏԱՍԱՌՈՏ

ՈՒԿՐԱԻՆԱ

Կրավչուկն առայժմ չի միջամտի

ԿԻԵՎ, 25 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ինչպես հայտարարեց Ուկրաինայի նախագահի խորհրդական Նիկոլայ Միխալչենկոն, Լեոնիդ Կրավչուկն ամենայն հավանականությամբ առայժմ չի միջամտի Սիմֆերոպոլի գործերին և չի օգտագործի Ուկրաինայի սահմանադրությանը չհամապատասխանելու դեպքում Ղրիմի օրենսդրական ակտերը չեղյալ հայտարարելու հանրապետության խորհրդարանի իրեն ընձեռած իրավունքը: «Ներկայումս, պարզաբանեց Միխալչենկոն, նման միջամտության համար պատճառական պատրվակ չկա»: Նա ընդգծեց, որ Լեոնիդ Կրավչուկից կոնկրետ քայլեր կարելի է ակնկալել միայն թերակղզու նախագահի ընտրությունից հետո: Ընդսմին, խորհրդականը նշեց, որ ինքնավար կազմավորումը, իհարկե, իրավունք ունի որոշ չափով փոփոխել իր պետական կառույցը:

ՌՈՒՍԱՍՏԱՆ

Փոփոխություններ նախարարությունում

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՅՈՒՆՎԱՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ: Ռուսաստանի արտաքին տնտեսական կապերի նախարարությունում իրականացվող ներքին կառուցվածքի կատարելագործման շրջանակներում որոշում է ընդունվել Եվրոպայի և Հյուսիսային Ամերիկայի երկրների հետ առևտրա-տնտեսական կապերի գլխավոր վարչության տնօրինությանը հանձնել Լիտվայի, Լատվիայի և Էստոնիայի հետ առևտրական հարաբերությունների հարցերը, հայտնեցին նախարարության մամլո կենտրոնում:

ԼԻՏՎԱ

Սեփականաշնորհման 2-րդ փուլը

ՎԻԼՆՅՈՒՍ, 25 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «2-րդ կիսամյակում Լիտվայում սկսվելու է սեփականաշնորհման 2րդ փուլը, որի ընթացքում պետությունը բաժնետոմսեր կվաճառի արդեն դրամով», հայտնեց հանրապետության էկոնոմիկայի նախարար Յուլիուս Վեսելկան: Միաժամանակ նա քննադատեց սեփականաշնորհման ներկա ընթացքը, ընդգծելով, որ այսօր Լիտվայում առկա է պետական ունեցվածքի բաշխում: «Լիետուվոս ռիտաս» թերթին տված հարցազրույցում նախարարը հայտնեց, որ վերջերս ինքը Սեյմին առաջարկել է քննարկել սեփականաշնորհմանը ինվեստիցիոն չեկերի մասնակցությունը դադարեցնելու հարցը, սակայն պատգամավորներն անտեսել են իր նախաձեռնությունը:

ԲԵԼԱՌՈՒՍ

Մաքսանենգության փոխաբեռնման կետ

ՄԻՆՍԿ, 25 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Նախնական հաշվարկների համաձայն, բելառուս սահմանապահները 1993 թ. պետական գանձարան են վերադարձել 45 միլիարդ ռուբլու արժեքներ: Դրանց մեջ կան տարադրամ, եզակի սրբապատկերներ, թանկարժեք մետաղներ և այլն: Այսօր մեծ տագնապ է հարուցում այն փաստը, որ հանրապետությունն ավելի ու ավելի հաճախ փոխաբեռնման կետ է դառնում Եվրոպա-Մերձավոր Արևելք երթուղով թմրադեղերի և ուրանի տեղափոխման ճանապարհին:

ՄՈԼԴՈՎԱ

Բնակիչները պակասում են

ՔԻՇՆԵՎ, 25 ՅՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Մոլդովայում կտրուկ վատացել է ժողովրդագրական իրադրությունը: Այս մասին հետևության է հանգել հանրապետության վիճակագրական ծառայությունը: Նախնական տվյալների համաձայն, այս տարվա հունվարի 1-ին Մոլդովայում ապրում էր 4 միլիոն 339 հազար մարդ, կամ անցյալ տարեսկզբի համեմատությամբ 9000-ով պակաս: Միևնույն ժամանակ հանրապետությունում շարունակում է աճել բնակչության մահացությունը, որն անդրադառնում է բնական աճի տեմպերի վրա:

dalakian
Armenian Outline fonts
Լրագրային
Ամսագրային
Գրքային
Ձեռագրական
precisely fit
Times ($400), Helvetica ($200),
Futura/Folio ($200),
Garamond ($450), AvantGarde ($250)
typefaces
ԴԱԼԱՔՅԱՆ ՏԱՌԱՁԵՎԵՐ
Խնդրում ենք զանգահարել լրացուցիչ տեղեկությունների համար, հեռ. 581841

ԱԶԳ

հրատապ

ՔԱՂԱՔԱԿԱՆ

«Սա քեզ, հռոմեացի, արվեստ: Հիշի՛ր, որ դու պետք է ժողովուրդներ կառավարես, խաղաղություն հաստատես նրանց համար, թույլերին խնայես եւ գոռոզներին զսպես»

Կմնա՞ արդյոք Ռուսաստանը սեփական կայսրության փլատակների տակ

ՏԻԳՐԱՆ ՀԱՅՐԱՊԵՏՅԱՆ
Մեկնաբան

Ռուսաստանի Դաշնության նախկին վարչապետ, ռուսական բարենորոգումների դրոշակակիր Եգոր Գայդարը հունվարի 20-ին մամուլի ներկայացուցիչների հետ հանդիպման ժամանակ հայտարարեց, որ Ռուսաստանն այլեւս չի կարելի ժողովրդավարական երկիր համարել: «Սա այն փակ շրջանակն է, որն իսկապես կրկնում է Վեյմարյան Հանրապետության իրավիճակը»: Եգոր Գայդարը ողբալի է համարում ներքին եւ արտաքին քաղաքականության ոլորտում հին մտայնությանն ու գործելակերպին վերադառնալու միտումը եւ չի պատրաստվում կիսել պատասխանատվությունը ավտորիտարիզմի եւ կայսերապաշտության ջատագովների հետ: Ո՞վ, եթե ոչ նա բոլորից լավ գիտի նախկին համակարգի փլուզման իրական ծավալները եւ քաջ գիտակցում է, թե ո՞ւր են տանում հետդարձի ցնորալի փորձերը...

Քրիստոսի ծննդից հետո երկրորդ դարի հռոմեական կայսր Մարկոս Ավրելիոսը գտնում էր, որ անկախ ժամանակների փոփոխությունից մարդու առջեւ պարբերաբար ծառացող հիմնահարցերի էությունը չի փոխվում: Մենք կավելացնենք միայն, որ չի փոխվում նաեւ տրամաբանությունը, համաձայն՝ որի այդ հիմնահարցերը պետք է իրենց լուծումը գտնեն: Խնդիրները, որոնց հետ այսօր բախված է Երրորդ Հռոմը՝ Ռուսաստանը, եւ որոնց նկատմամբ նա ստիպված է ընտրություն կատարել, իրենց բնույթով կրկնությունն են այն խնդիրների, որոնք տրամաբանական լուծում չգտնելով վերջակետ դրեցին առաջին երկու Հռոմների՝ Հռոմեական եւ Բյուզանդական կայսրությունների պատմության վրա:

Էթնոգենեզի ավարտական փուլը թեւակոխած կայսրության առանցքային էթնոսը՝ ռուս ժողովուրդը, այլեւս ի վիճակի չէ պահպանելու իր նախկին կարգավիճակը եւ պետք է որակական անցում կատարի կայսերական մեծապետական գիտակցությունից ազգային պետության շրջանակներում իր զարգացումն ապահովող ժողովրդի գիտակցությանը: Այս անցումը պահանջում է հիմնարար փոփոխություններ դարերի ընթացքում ձեւավորված աշխարհընկալման, անհատական եւ հասարակական մտածողության ու հոգեբանության մեջ: Շրջապատի նկատմամբ անվիճարկելի առաջնայնության գիտակցությունն ու պարբերաբար այդ առաջնայնությունն ուժով ապացուցելու ձգտումը պետք է փոխարինվի գոնե հավասարների մեջ առաջինը լինելու բավարարվածությամբ, ինչպես որ անծայրածիր հայրենիքի գաղափարը պետք է իր տեղը զիջի կոնկրետ եւ արձանագրված սահմաններին ու տարածքին: Այսինքն, ուժային, ֆիզիկական գերիշխանությանը փոխարինելու է գալիս քաղաքակրթական գերիշխանությունը, ինչը հեռանկարային առումով միակ այլընտրանքն է սեփական կայսրության փլատակների տակ մնալու սպառնալիքին:

Քրիստոսից առաջ երկրորդ դարում հռոմեական սենատում ձեւավորվեց քաղաքական մեծ կոալիցիա, որը ստոիկյան փիլիսոփայական դպրոցի ազդեցությամբ առաջ քաշեց Հռոմը ապագա կործանումից փրկելու իրատեսական ծրագիր, որն իր հիմնական դրույթներով (կայսրության սահմանների ընդլայնման դադարեցում, գաղութների ինքնուրույնության ճանաչում, ուժային եւ ֆիզիկական գերիշխանության փոխարինում քաղաքակրթական գերիշխանությամբ, գաղութների բալանի եւ ծավալապաշտական պատերազմների ավարի միջոցով ապահովվող պլեբսի սոցիալական պահանջմունքների բավարարման պրակտիկայի դադարեցում եւ այլն) համապատասխանում է այն խնդիրներին, որոնք մեր օրերում փորձում էր լուծել ռուսական ազգային միտքը, իբրեւ քաղաքական պայքարի գործիք ունենալով ծայրահեղ լիբերալների բարենորոգչական թեւը: Բայց հռոմեացի բարենորոգիչներին սեփական ժողովուրդը քարշ տվեց քաղաքի փողոցներում, երբ նրանց հակառակորդները տեղեկացրեցին պլեբսին, որ վերջիններս պատրաստվում են զրկել ձրի հացից եւ խրախճանքներից: Ռուս բարենորոգիչների հետ հաշվեհարդարի գաղափարը այդ երկրում եղել եւ մնում է օրակարգի հարց: Իսկ առայժմ նրանց պարզապես դուրս են մղում իշխանության բարձրագույն ոլորտներից:

Հին աշխարհի եւ միջնադարի պրակտիկան, երբ կայսրությունների փլուզումն ուղեկցվում էր լայնածավալ աղետով, հանձին կայսրության առանցքային էթնոսի ֆիզիկական ոչնչացմամբ կամ ուծացմամբ, ընդհատվեց Օսմանյան կայսրության փլուզման նախադեպով, երբ, թեկուզ եւ թիրս ու վայրագ մեթոդներով, Քեմալ Աթաթուրքին հաջողվեց արմատական թեկում մտցնել իր ժողովրդի գիտակցության մեջ, ստիպելով նրան կարճ ժամանակամիջոցում համակերպվել կայսրության կորստի փաստի հետ եւ ղեկավարվել ազգային պետություն կառուցող ժողովրդին հատուկ մտայնությամբ: Երկրորդ աշխարհամարտից հետո սեփական գաղութների բեռից նվազագույն կորուստներով ազատվեցին նաեւ եվրոպական երկրները: Ֆիզիկական գաղութատիրությունը համատարած փոխվեց քաղաքակրթական գերիշխանությամբ, ինչը մի կողմից անհամեմատ ծանրացրեց նախկին գաղութների վիճակը, իսկ մյուս կողմից ազատեց գաղութատերերին նախկին պարտականություններից եւ պատասխանատվությունից՝ «անկախացած» գաղութների բալանի շահութաբերությունը հասցնելով մինչեւ այդ չտեսնված չափերի:

1985 թ. սկիզբ առած գորբաչովյան վերակառուցումից սկսած Ռուսաստանը գնում էր նույն ճանապարհով: Անսահմանափակ, ամենակալ, միաժամանակ պատասխանատու եւ հզոր գերիշխանությունը կայսրության ծայրամասերի նկատմամբ փոխարինվում էր մոսկովյան կենտրոնի բացարձակ եսակենտրոնությամբ եւ սահմանային [illegible] առավելագույնս հավաքելու քաղաքականությամբ: Խոսքը վերաբերում էր ոչ միայն մոսկովյան կենտրոնից նախկին հանրապետությունների օտարմանը, այլ իբրեւ ավելորդ բեռ էին դիտարկվում բուն Ռուսաստանի Դաշնության ազգային ծայրամասերը: Ռուսաստանի եւ Արեւմուտքի քաղաքական միտքը լրջորեն քննարկում էր անգամ մի քանի ռուսական պետությունների գոյության հնարավորությունը, ավելին՝ այդ ուղղությամբ ծրագրավորված նպատակային քայլեր էին ձեռնարկվում:

Սեփական կայսրության ապագաղութացման ճանապարհին անցած Մեծ Բրիտանիայի եւ Ֆրանսիայի օրինակով Ռուսաստանը եւս իր գաղութներից հեռանում էր իր իսկ կողմից հրահրված ազգայնական անջատողականության «ճնշմանը ենթարկվելով», մի կողմից առաջացնելով սեփական ժողովրդին նախկին գաղութների անշնորհակալ ժողովուրդներին լքելու նպատակահարմարությունը, մյուս կողմից այդ իսկ ժողովուրդների ազգայնամոլությամբ հիմնավորելով ապագա պատասխանատվությունից հրաժարվելու իր իրավունքը: Ռուսական դիվանագիտության եւ հատուկ ծառայությունների ջանքերով, առատորեն բաշխված զենքի եւ հետեւողական քաղաքականության միջոցով արդեն խանձված հողի է վերածված Անդրկովկասը: Մոսկովյան ջերմոցներում աճեցված իսլամական արմատականության բացիլներն անարգել վարակում են Միջին Ասիան: Մոսկվայի օրհնությամբ եւ ձեռնարկված միջոցառումների հետեւանքով տնտեսական փլուզում են ապրել գրեթե բոլոր հանրապետությունները: Ուկրաինայում եւ Ղազախստանում, Հյուսիսային Կովկասում, Տուվայում եւ այլուր բացվել է ազգայնամոլության «Պանդորայի արկղը» եւ ծագած հակասությունների հանգուցալուծումը ուժային մեթոդներով սոսկ ժամանակի հարց է:

Փորձել վերադառնալ հին կարգավիճակին նշանակում է կրկին պատասխանատվություն ստանձնել այս ողջ քաոսի համար: Նախկին վարչապետն ու ոչ հեռավոր անցյալի փոխվարչապետը լավ գիտի նախկին ԽՍՀՄ տարածքներում տիրող ավերածությունների իրական ծավալները եւ ամենապարզ պրագմատիկ հաշվարկով ժխտում է փլատակների վրա կայսրություն վերականգնելու հնարավորությունը:

Ռուսաստանի անսպառ ներուժի ու կարողությունների մասին առասպելին կարող են հավատալ թերեւս միայն սեփական անկարողության ու անընդունակության հետեւանքներն ամեն գնով հաղթահարելու ձգտող նախկին հանրապետությունների ժողովուրդները եւ «հացի ու խրախճանքների» ցանկացած սահմանափակում իբրեւ ազգային ողբերգություն ընդունող ռուսական պլեբսը: Իսկ պատմությունը բազմիցս ապացուցել է, որ «հացի ու խրախճանքների» միակ համարժեք փոխարինողը ռուսների համար եղել եւ մնում է մեծապետության զգացումներին հագուրդ տալու հնարավորությունը:

Երբ անգամ ընդունենք, որ ռուս ժողովուրդն այնուամենայնիվ պատրաստ է դիմել նման անտրամաբանական քայլի եւ իր վերջին կարողությունները կներդնի վարպետորեն ավերվածը խնամքով վերականգնելու անշահավետ ու անշնորհակալ գործի մեջ, ապա միեւնույն է՝ կայսրության վերականգնման ճանապարհին անցնելու է արյունոտ հակամարտությունների միջով: Անսահմանափակ ու անվերահսկելի իշխանության համն առած տեղական էլիտաները ինչպես նորանկախ երկրների, այնպես էլ բուն ռուսական միավորների՝ իրենց արտոնությունները Մոսկվային հենց այնպես չեն հանձնի եւ դիմադրության գործում, անկասկած, կստանան Ռուսաստանի հակառակորդների բազմակողմանի աջակցությունը:

Մի կարեւոր գործոն եւս, որը գալիս է հավաստելու այն մտավախությունը, թե ռուսական ծավալապաշտության այս մեկ փորձը կարող է հարցականի տակ դնել բուն Ռուսաստանի գոյությունը: 14-ից մինչեւ 20-րդ դարի սկիզբն ընկած պատմական ժամանակահատվածում Ռուսական կայսրության ծավալապաշտության հիմքում ընկած էր ռուս ժողովրդի հատուկ առաքելության գաղափարը՝ ամրագրված ուղղափառության դրոշակի եւ առաջամարտիկի կարգավիճակով: Յոթանասնամյա բոլշեւիկյան բռնապետությունն առավելագույնս փոշիացրեց ռուսական ուղղափառության հոգեւոր ավանդույթները, թեեւ փոխարենը գաղափարական վակուումը լրացվեց քիչ թե շատ կենսունակ գաղափարախոսությամբ: Այժմ սակայն, Ռուսաստանում որեւէ նոր գաղափարախոսության սաղմեր չեն երեւում, բացառությամբ պարզունակ նացիոնալ-սոցիալիզմի, որը եւ վստահ հաղթարշավով համակում է հասարակության լայն զանգվածներին, մտավորականության ու քաղաքական գործիչներին: Եւ եթե Վլադիմիր Ժիրինովսկին ծնունդ առնող ռուսական նացիոնալ-սոցիալիզմի առաջնորդն է, ապա նրա հիմքերում կանգնած են հավասարակշռված վարքագծով ազդմանքաղաքական եւ տնտեսական պատկառելի այրերը: Ի վերջո, Ժիրինովսկին չի տնօրինում իշխանության իրական լծակներին, այլ այն ռուս պահպանողականները, որոնք հետեւողականորեն դուրս են մղում նրանց, ովքեր լավ են գիտակցում մեծապետության հնարավոր հետեւանքները:

Արեւմուտքում նորմյունխենյան գործարքի հնարավորության մասին սկսեցին խոսել «նախկին խորհրդային տարածքները Ռուսաստանի աշխարհաքաղաքական շահերի ազդեցության ոլորտ» ճանաչելու գնով: Խոսակցությունները առավել նյութականացան Արեւելյան Եվրոպայի մուտքը Հյուսիսատլանտյան դաշինք հենց Արեւմուտքի կողմից արգելափակվելուց հետո: Արեւելյան Եվրոպային ռուսական ծավալապաշտության դեմ տրվող երաշխիքները ճիշտ եւ ճիշտ հիշեցնում են կոլեկտիվ անվտանգության այն հեղհեղուկ համակարգը, որը թղթե տնակի նման փուլ եկավ երեսնականների Գերմանիայի հարվածների ներքո: Հավանաբար աշխարհում կան ուժեր, որոնք շահագրգռված են, որ պատմությունը կրկնվի, բայց այս անգամ արդեն համաշխարհային չարիքի դերը հանձնելով Ռուսաստանին:

Հին ռուսական իմաստությունն ուսուցանում է, որ գետանցի ժամանակ ձիերը չեն փոխում, առավել եւս չի կարելի կտրուկ փոխել քաղաքական-տնտեսական ուղեգիծն ու նրա իրականացնողներին մի երկրում, որը միակ այլընտրանքի դերում այսօր կարող է հանդես գալ միայն ծայրահեղ ազգայնամոլությունը: Նման տատանումները խիստ վտանգավոր են ցանկացած երկրի համար, անգամ Ռուսաստանի նման մեծ երկրի, իսկ գուցե եւ առավելապես նրա համար:

ՖԻՆԱՆՍՆԵՐ

Հայներարտբանկը չի զիջում դիրքերը

ԽՍՀՄ Արտտնտբանկի հիմքի վրա, 1992 թ. սեպտեմբերի 8-ին, հիմնադիր խորհրդաժողովից հետո Հայաստանում ստեղծվեց եւ իր գործունեությունը սկսեց ծավալել Հայներարտբանկը: Սկզբնական շրջանում բանկն իր բնույթով միակը լինելով, կատարում էր [illegible] տարբեր գործարքներ, եւ թեեւ ներկայումս նման գործարքներ այլ բանկեր եւս իրականացնում են, Հայներարտբանկը չի կորցրել առաջնեկի իր դիրքերը:

Եթե նախկինում արտասահմանի հետ կապերը իրականացվում էին Մոսկվայի միջոցով, այժմ ստեղծվել են անմիջական կապեր: Հայներարտբանկը թղթակցային հաշիվներ ունի արտասահմանյան 18 երկրներում, այդ թվում Ավստրիայում, ԱՄՆ-ում, Ֆրանսիայում, Գերմանիայում, Շվեյցարիայում, Իտալիայում, Մեծ Բրիտանիայում, Թուրքիայում, Իրանում եւ այլն:

Արդեն մեկ տարի է, ինչ բանկը կատարում է մասնավոր անձանց անվամբ արտասահմանից ստացված վալյուտային միջոցների անհապաղ վճարում, իսկ 5000 ամերիկյան դոլլարը գերազանցող գումարները 5 օրվա ընթացքում վճարում է վալյուտայով կամ դրամով, ըստ հաճախորդի ցանկության:

Իր ամենօրյա աշխատանքով Հայներարտբանկն առաջընթացի քայլեր է կատարում դրամավարկային համակարգի կայունացման, եւ ընդհանրապես բանկի ապագայի ստեղծման ուղղությամբ: Դա եւ բանկային ծառայությունների լայն համալիրն է հաշվադրամարկղային սպասարկման եւ տարադրամի փոխանակման ծառայությունից մինչեւ ավանդների ներդնում դրամով եւ տարադրամով, ընդ որում, ապահովելով միջազգային դրույքաչափերը գերազանցող տոկոսների վճարում, դա եւ տարադրամի, թանկարժեք մետաղների եւ քարերի, անշարժ գույքի եւ այլ նյութական արժեքների գրավադրմամբ վարկերի տրամադրումն է վալյուտայով եւ դրամով:

Հայներարտբանկը նաեւ կատարում է միջազգային պրակտիկայում ընդունված ներմուծման արտահանման պայմանագրերով նախատեսված առեւտրային վճարումների բոլոր տիպի ծառայություններ: Ընդ որում, իրականացվող միջազգային գործառնությունների համար բանկը միջնորդավճար չի գանձում: Եթե այս ամենին գումարենք նաեւ այն, որ շուտով բանկը երաշխիքային օպերացիաներ է կատարելու արժեթղթերով ու ֆինանսական այլ արժեքներով, ինչպես նաեւ թանկարժեք իրերի պահպանություն իրականացնելու, ապա կարելի է ասել, որ Հայներարտբանկն աստիճանաբար մոտենում է միջազգային մակարդակին:

Խորհրդային Միության փլուզումից հետո նախկին ԽՍՀՄ «Արտտնտբանկի» կողմից սառեցվեցին նաեւ Հայաստանի Հանրապետության ֆիզիկական եւ իրավաբանական անձանց, ռեզիդենտների եւ ոչ ռեզիդենտների վալյուտային հաշիվները:

Հայներարտբանկը ՀՀ Կենտրոնական բանկի եւ ՀՀ կառավարության հետ համատեղ աշխատանք է տանում Ռուսաստանի Կենտրոնական բանկի եւ կառավարության հետ այս հարցի շուտափույթ լուծման ուղղությամբ:

Հունվարի սկզբին, փետրվարի վերջին նախատեսվում է համատեղ պատվիրակության մեկնումը Մոսկվա՝ բանակցություններ վարելու նպատակով: Գ. Ն.

Կոդավորված գործարքներ

ԵՐԵՎԱՆ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ. ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Նախկինում արտասահմանյան բանկերի հետ արժութային գործարքների իրականացման համար անհրաժեշտ էր լինում հինգ ստորագրության մեկտեղում, այդ թվում այն ժամանակ փոխվարչապետ Հրանտ Բագրատյանի, նրա տեղակալ Լեւոն Բարխուդարյանի, Արդշինբանկի կառավարչի: Ներկայումս, ինչպես Նոյյան տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց ՀՀ Կենտրոնական բանկի լրատվական բաժնի վարիչ Սեւոն Հարությունյանը, Հայաստանի արժութային գործարքները կատարվում են գաղտնի կոդերի միջոցով Կենտրոնական բանկի նախագահի կարգադրությամբ, որի ստորագրությունը օրինական հիմք է վալյուտային գործարք կատարող աշխատակցի համար: Կոդը հայտնի է միայն վերջինիս եւ արտասահմանյան համապատասխան բանկի ծառայողին, որը իրականացնում է Հայաստանի հետ արժութային գործարքները իր հայաստանցի պաշտոնակցի հետ: ■

digitised by A.R.A.R.@

ՄԵԴԻԱ

Զանգվածային լրատվության վիճակը Արեւելյան Եվրոպայում

Չնայած ժողովրդավարական եւ տնտեսական բարեփոխումներն առավել կամ նվազ չափով մտել են իրենց իրավունքների մեջ Արեւելյան Եվրոպայի մի շարք երկրներում, մամուլն ու զանգվածային լրատվության մյուս աղբյուրները կարծես տեղապտույտ են տալիս, եւ անցյալի ամոթալի բարքերը դեռեւս շարունակվում են:

The Economist հանդեսի հունվարի 14-ի համարից տեղեկանում ենք, որ վերջին շաբաթների ընթացքում Բուլղարիայում եւ Ռումինիայում բողոքի ձայներ են լսվում լրագրողների կողմից այն մասին, թե կառավարությունը փորձում է ճնշել մամուլը: Ալբանիայում նրանք բողոքում են մի նոր օրենքի դեմ, համաձայն որի «սխալ տեղեկություն հաղորդելը համարվում է պատժելի առավել 8000 դոլլար տուգանքի վճարումով»: Հունգարիայում այդ բնագավառի աշխատողները վրդովված էին լրատվական բաժնից մի խմբագրի պաշտոնից հեռացման առիթով:

Լեհերը, որոնք մյուսներից շատ առաջ սկսեցին իրենց հեղափոխությունը, հսկողություն են սահմանել, որը պետք է հետեւի, որ հաղորդումներում «անտեղի քաղաքական միջամտություններ» չհնչեն եթերում: Խորվաթիայում սեփականաշնորհումը լավ առիթ է ծառայում խուսափելու ուրիշ թեմաների շուրջ խոսակցություն ծավալելուց: Կասկածներ կան, որ քաղաքական գրաքննությունը կամաց-կամաց «սողոսկում է» Ռուսաստան:

Սլովակիայում մեդիան գտնվում է կառավարության խիստ հսկողության տակ: Վերջերս այնտեղ այցելած Միացյալ Նահանգների կոնգրեսի հանձնաժողովը այդ առիթով խստորեն քննադատել է Սլովակիայի կառավարությանը: Ռումինիայում հեռուստատեսությունը «հավատարիմ է» մնում կառավարությանը:

Շուտով, այնուամենայնիվ, կառավարության հսկողությունն ու ազդեցությունը ամենուրեք կարող է թուլանալ: Դժվարությամբ, բայց հաստատակամորեն, անհրաժեշտ գումարներ են գտնվում սեփական հեռուստատեսային նոր կայաններ ստեղծելու համար: Դրանցից մի քանիսն արդեն իսկ լուրջ հայտ են ներկայացնում պետական մենաշնորհներին: Նոր ռադիոկայանների առաջացումը ավելի արագ է ընթանում:

Թերթերի վիճակը մի փոքր տարբեր է: Կոմունիզմի ժամանակ գոյություն ունեցողներից շատերը արդեն իսկ սեփականաշնորհվել են եւ պատրաստ են իրենք իրենց ինքնուրույն ճանապարհը հարթել շուկայական հարաբերությունների պայմաններում: Շատերը ստիպողաբար փակվել են, իսկ մի շարք նորեր սնկի նման աճել են: Անհրաժեշտ գումարներից բացի, մամուլը հրամայականորեն կարիք ունի նաեւ նոր որակի լրագրողների, որոնք կարծիքներ ներկայացնելու փոխարեն պարզապես լուր հաղորդեն եւ փաստեր հավաքեն: Նախկին խմբագիրներից ոմանք վրդովմունքով են վերաբերվում երիտասարդների նորարարությունների ներկայությամբ: Մինչդեռ ուրիշներ, օրինակ Բուլղարիայում, իրենք իսկ վերափոխվելով, կարողանում են քայլել ժամանակի հետ՝ եւ հաջող թերթեր հրատարակել: Լեհաստանի 1970–80-ական թվականների անօրինական, ընդհատակյա մամուլը ընդարձակել է իր գործունեությունը եւ դարձել բավական հավաստի լրատվության աղբյուր: Ռումինիայում նախատեսվում է «Վերջին խոսքը» անվանումով նոր թերթի լույս ընծայումը, որը հավակնում է «գցնել» մյուս բոլորին:

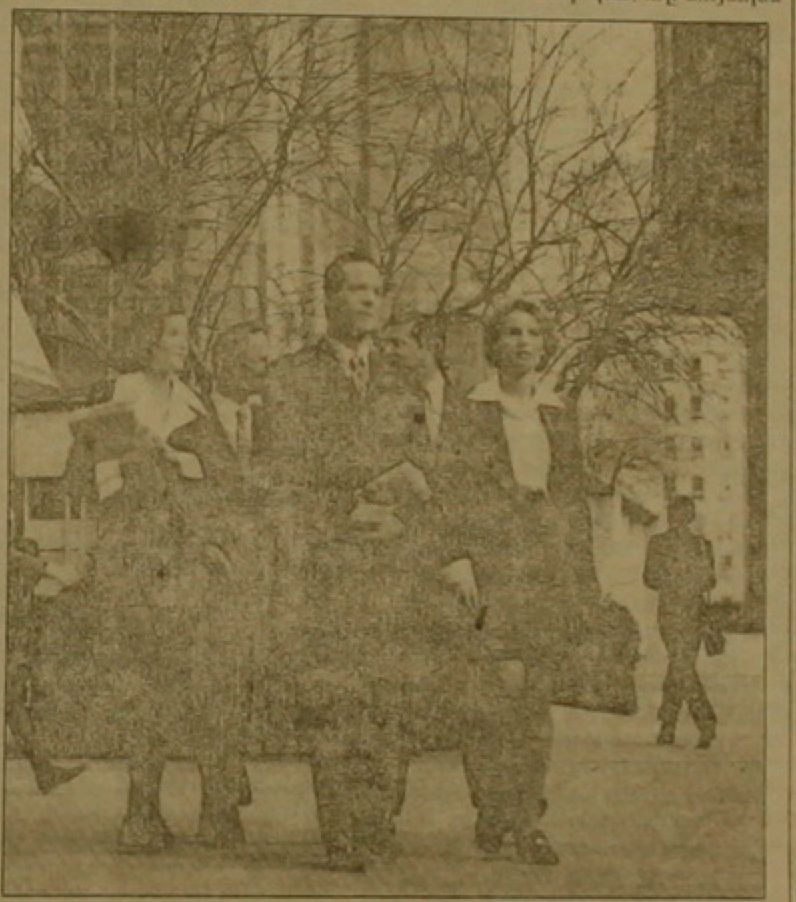

Ռուսաստանում, թվում է, թե կառավարական հսկողության ուրվականը շրջում է անկաշկանդ: Վլադիմիր Ժիրինովսկու հաղթանակից հետո, նրան չափից ավելի շատ «եթեր տրամադրելու» համար Վյաչեսլավ Բուրգինին ազատեցին աշխատանքից, հակառակ, որ նա ելցինական էր: Հետո նախագահ Ելցինի հրամանագրով վերացվեցին տեղեկությունների նախարարությունն ու տեղեկությունների ֆեդերալ կենտրոնը, որոնք իրար հետ մրցում էին լրատվության մյուս աղբյուրների վրա իրենց ազդեցության ոլորտը մեծացնելու համար: Դրանց փոխարեն Կրեմլում ստեղծվել է մեդիան կարգավորող մի խորհուրդ: Պետական ռադիոն եւ հեռուստատեսությունը հանձնվել է մի մարդու, որն առաջներում կոմունիստների օրոք, զբաղեցնում էր կենտրոնին կից գործող համարյա նույն պաշտոնը: Արդյունքում հսկողությունը մնացել է անփոփոխ, այդ թվում նաեւ ԻՏԱՌ–ՏԱՍՍ-ի վրա, որը նույնպես պետական է: Առայժմ միակ անկախ հեռուստատեսային կայանը NTV-ն է, որն ստեղծել են մեկ տարի առաջ Ռուսաստանի մի շարք առաջավոր լրագրողներ: Ալեքսանդր Յակովլեւի գլխավորած հեռարձակումների կոմիտեին կից այժմ ստեղծվել է մեկ ուրիշ կոմիտե՝ մամուլի համար, որը գլխավորում է Բորիս Միրոնովը: Նախնական տվյալներով, այս նոր կոմիտեն ոչ թե հսկողություն է սահմանելու, այլ զբաղվելու է զուտ ֆինանսական հարցերով:

Հայտնի է, որ թերթերը միլիարդներ են ստանում կառավարությունից գոյատեւել կարողանալու համար: Դրանից էլ առաջ է գալիս կառավարությունից կախման մեջ լինելու հանգամանքը: Եվ քանի որ գներն աճում են հարատեւորեն, նրանք ավելի շատ գումարների կարիքը կունենան, հետեւաբար եւ կմեծանա նաեւ կախվածությունը: Ամբողջ հարցն այն է, թե ու՞մ են հավատարիմ լինելու այդ երկու նորաստեղծ կոմիտեները: Հունգարիայի օրինակը ցույց է տալիս, որ անաչառ հսկողություն ծավալելը բարդ խնդիր է: Համենայն դեպս պարզ է մի բան, որ պարոն Ելցինն այժմ կարիք ունի ավելի շատ ու ավելի ճշգրիտ տեղեկությունների, քան մինչեւ անցյալ հանրաքվեի անցկացումը:

ԵՎՐՈՊԱ

Ուզում են ամրապնդել կապերը Բալթյան երկրների հետ

ՓԱՐԻԶ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ֆրանսիայի կառավարությունում եվրոպական գործերի նախարար-պատգամավոր Ալեն Լամասուրը Էստոնիա, Լիտվա եւ Լատվիա կատարած եռօրյա պաշտոնական այցի ավարտից հետո կոչ արեց ամրապնդել եվրոպական միության եւ Բալթյան երկրների քաղաքական ու ռազմական կապերը:

Լամասուրի կարծիքով, եվրոպական միության եւ Բալթյան պետությունների առեւտրական համագործակցության համաձայնագրերը պետք է խորացվեն քաղաքական լրացումներով: Հարկավոր է նաեւ նախատեսել Արեւելյան ու Կենտրոնական Եվրոպայի մի շարք պետությունների նմանությամբ նրանց ազատ անդամների կարգավիճակ տալու եւ վերջին հաշվով եվրոպական միություն եւ Արեւմտաեվրոպական միություն ընդունելու հնարավորությունը, նշեց նա: Փարիզի «Մոնդ» թերթը հաղորդեց, որ պաշտպանության նախարար Ֆրանսուա Լեոտարը նախատեսում է մոտ ժամանակներս Ռիգա այցելել Ֆրանսիայի եւ Լատվիայի ռազմական համագործակցության համաձայնագիր ստորագրելու համար, որը կներառի Ֆրանսիայում լատվիացի սպաների պատրաստումը:

Քիմիական զենքը այլեւս վտանգավոր չէ

ՏԱԼԼԻՆ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: 2-րդ աշխարհամարտից հետո Բալթիկ ծովում ԽՍՀՄ եւ Մեծ Բրիտանիայի «թաղած» գերմանական քիմիական զենքի պաշարներն այլեւս վտանգավոր չեն միջավայրի համար, ասվում է Հելսինկյան հանձնախմբում քիմիական զենքով զբաղվող խմբի զեկուցագրում: Նաեւ նշվում է, որ ծովի հատակից այդ պաշարների բարձրացումը չափազանց վտանգավոր եւ թանկ արժեցող միջոցառում է եղել: Փորձագետների տվյալների համաձայն, Փոքր Բելթ նեղուցի հարավային մասում մինչեւ 1947 թ. «թաղված» է եղել 14000 տոննա թունանյութ: ■

ՖՐԱՆՍԻԱ

ՄՎՀ տնօրենի պաշտոնաթողության կոչ

ՓԱՐԻԶ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ամերիկացի հայտնի տնտեսագետ Ջեֆրի Սաքսը Միջազգային վալյուտային հիմնադրամի տնօրեն Միշել Կամդեսյուին կոչ է արել պաշտոնաթող լինել Ռուսաստանի բարեփոխումներին օգնելու ՄՎՀ-ի պարտավորությունները կատարելու անկարողության պատճառով: Մինչեւ անցյալ շաբաթ Սաքսը կատարում էր Ռուսաստանի նախագահի տնտեսական խորհրդատուի պարտականությունները: «Ռուսաստանին 1993 թ. ՄՎՀ-ի եւ Համաշխարհային բանկի հատկացնելիք 18 միլիարդ դոլլարից հանձնվել է միայն 2 միլիարդը», հայտնեց Ջեֆրի Սաքսը «Ինթերնեյշընըլ հերալդ թրիբյուն» թերթին: Նրա կարծիքով Կամդեսյուն «պետք է ստանձնի այդ ձախողման պատասխանատվությունը եւ հրաժարական տա»:

Խոստանում են շարունակել օգնությունը

ՓԱՐԻԶ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ֆրանսիան եւ ԱՄՆ-ը համաձայնել են, որ հարկավոր է շարունակել Ռուսաստանի քաղաքական ու տնտեսական բարեփոխումներին օգնության հատկացումը, շարունակելով «զգոն վերաբերմունքն այնտեղ կատարվող գործընթացների, հատկապես ազգայնական միտումների նկատմամբ»: Երկու երկրների արտաքին քաղաքական գերատեսչությունների ղեկավարներ Ալեն Ժյուպեի եւ Ուորեն Քրիստոֆերի հանդիպումից հետո այդ մասին հայտարարեց Ֆրանսիայի ԱԳՆ ներկայացուցիչ Ռիշար Դյուկը: Անդրադառնալով ՄՎՀ-ի գծով վարկերի հատկացման դադարեցման հնարավորությանը, նա հայտարարեց. «Ռուսաստանին օգնություն կտրամադրվի: Ոչ ոք չի ասել, թե դա հարցականի տակ է հայտնվել»:

ԱՄՆ

Վաշինգտոնը խորհուրդ է տալիս պայքարել արժեզրկման դեմ

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Վաշինգտոնը Ռուսաստանի նոր կառավարությանը կոչ արեց առաջնային խնդիր դարձնել պայքարն արժեզրկման դեմ: Այդ կոչն է արվում ԱՄՆ պետքարտուղարի առաջին տեղակալ Ստրոուբ Թելբոտի հայտարարության մեջ: Թելբոտը, որին անվանում են Ռուսաստանի եւ նախկին ԽՍՀՄ մյուս երկրների նկատմամբ ԱՄՆ քաղաքականության «ճարտարապետ», ընդգծել է, որ «Ռուսաստանի կառավարությունն ու ժողովուրդը պետք է հասկանան, որ արժեզրկման վերահսկումն առաջնային խնդիր է քաղաքացիների բարեկեցության ապահովման մեջ»: Նրա խոսքերով, Ռուսաստանին օտարերկրյա տնտեսական օգնության հատկացումը կախված է նրա առողջ շուկայական տնտեսության ստեղծումից, որն անհնար է առանց կայուն տարադրամի, պատասխանատու դրամական ու ֆինանսական քաղաքականության:

ՃԱՊՈՆԻԱ

Կշարունակվի օգնությունը Ռուսաստանին

ՏՈԿԻՈ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԻՏԱՌ-ՏԱՍՍ: Ճապոնիայի արտգործնախարարության ներկայացուցիչը «ստահոդ» անվանեց մամուլում հայտնված այն հաղորդումները, թե Տոկիոն որոշել է դադարեցնել Ռուսաստանին հատկացվող մարդասիրական օգնությունը: Ճապոնիայի ԱԳՆ-ի նորանկախ պետություններին տրվող օգնության հարցերի բաժնի ներկայացուցիչը հայտարարեց. «Նման հաղորդումները բնավ չեն համապատասխանում իրողությանը: Ռուսաստանին օգնելու ծրագրերում որեւէ փոփոխություն չի կատարվել, եւ դրանք բոլորը հետեւողականորեն իրականացվում են աշխատանքային մակարդակով: Դա լրիվ չափով վերաբերում է նաեւ նախկին ԽՍՀՄ-ին տրամադրվող մարդասիրական օգնությանը, որին Տոկիոն հատկացրել է 100 միլիոն դոլլար, հիմնականում դեղորայքի ձեւով»: ■

ԲԻԶՆԵՍ

Ամերիկացիները Ռուսաստան կառաքեն 20 օդանավ եւ շարժիչներ

«Ջեներալ մոթորզը» հետ է պահանջում 120 հազար ավտոմեքենա

ՎԱՇԻՆԳՏՈՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ԲԻԶՆԵՍ-ՏԱՍՍ: Ամերիկյան ընկերությունները մտադիր են Ռուսաստանի կազմակերպությունների հետ կնքել խոշոր գործարք, որի արժեքը գերազանցում է 1 միլիարդ դոլլարից: Ինչպես նշում է Ասոշիեյթեդ պրես լրատվական գործակալությունը, դրա շրջանակներում «Աերոֆլոտը» կգնի ամերիկյան 20 արդիական օդանավ, որոնք կօգտագործվեն միջազգային գծերում: Բացի դրանից, «Փրաթ ընդ Ուիթնի» Իլյուշինի նախագծային բյուրոյին կմատակարարի ռուսական քառաշարժիչ ԻԼ-96Մ մարդատար ինքնաթիռի շարժիչներ, իսկ «Ռոքուել Ինթերնեյշնըլը» նույն ինքնաթիռի էլեկտրոնային համակարգ:

Ամերիկյան ընկերությունները հույս ունեն համապատասխան համաձայնագիրը պաշտոնապես կնքել արդեն փետրվարին: «Խոսքը ռուսական ինքնաթիռներում ամերիկյան օդատիեզերական տեխնոլոգիայի առաջնային օգտագործման մասին է», ընդգծում է գործակալությունը:

Այս հաղորդումը վկայում է, որ «Աերոֆլոտը» լրջորեն մտադիր է ակտիվացնել մրցակցային պայքարը միջազգային ավիագծերում ուղեւորների փոխադրման համար: «Ուոլ Սթրիթ Ջորնըլ» թերթի հաղորդման համաձայն, ներկայումս ռուսական ավիաընկերությունը խորհրդակցական «Ջի Փի Էյ Գրուպ» ընկերության հետ բանակցում է անդրատլանտյան փոխադրումների համար 4 «Բոինգ-767» օդանավերի վարձակալման շուրջը: Ըստ թերթի տեղեկությունների, գործարքը կկայանա

Մյուս կողմից, աշխարհի խոշորագույն ավտոմոբիլաշինական ընկերությունը «Ջեներալ մոթորզը», հայտարարեց նորոգման համար 120 հազար նոր թեթեւ բեռնատար մեքենաներ հետ պահանջելու մասին: Պատճառը վառելիքի մատուցման համակարգի թերությունն է, որի հետեւանքով բաքի բախման դեպքում տեղի է ունենում բենզինի անընդհատ արտահոսք, որը կարող է հանգեցնել բռնկման եւ պայթյունի: Առայժմ զոհեր կամ տուժածներ չեն եղել, քանի որ մեքենաների վաճառքը նոր էր սկսվել, որն արդեն դադարեցված է:

Ընկերության ներկայացուցիչները հայտարարեցին, որ ամեն ինչում մեղավոր է անորակ համակարգի մատակարարը: Ինչպես հայտնի դարձավ, այդ չնշված ընկերությունը տեխնոլոգիական գործընթացը փոփոխել էր էժանացման նպատակով, ինչը անդրադարձել էր արտադրանքի ամրության վրա: Սակայն մեղքն անուղղակիորեն բարդվում է «Ջեներալ մոթորզի» վրա, որը ինչպես նշում է Ասոշիեյթեդ պրես գործակալությունը, «մատակարարներից դետալների եւ պարագաների գնման ծախսերի նվազեցման արշավ է սկսել»: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Մշակույթ

«Նկարիչ նշանակում է ձեռք, որն ստեղներին հարվածելով նպատակամղված տատանումներ է առաջացնում մարդու հոգում: Ակնհայտ է, որ գույների ներդաշնությունը հենվում է միայն մարդու հոգին շոշափելու սկզբունքի վրա», գրում է Կանդինսկին «Արվեստում հոգևորի մասին» աշխատությունում, որն առաջին անգամ ընթերցվել է 1911-ին նկարիչների համառուսաստանյան համագումարում և որը շատերն անվանեցին արվեստի պատմության նոր Ավետարան:

Համաշխարհային արվեստի պատմությունը մերժում է չինական պա-

գաղապաշտ արվեստի տարածման. Հայաստանում այն զարմանալիորեն տարածված չէ: Եկեք չխաբվենք: Այդպես է, չնայած մենք ավելի զգայական ենք և վերացապաշտ, արվեստն էլ համարում ենք ավելի շատ ներքին զգայական մղումի արգասիք»: Երկու հիմնական սկզբունք կա այս նկարիչների անցած շրջանը բնութագրելիս. առաջինը՝ բնությունից եկող նկարիչներ, մյուսը՝ բնությունից կտրված: Խոսքս նատուրալ և ոչ նատուրալ գույներից եկող նկարիչների մասին է: Մի ճանապարհը տանում է Սարյանից Խաթլամաջյանին է ասում, որ բնությունից չի հեռանում. վերացական

ստքան Լիլիթ Զախարյանի հարցին, թե ինչ է մտածում ի վերջո հայ աբստրակտ արվեստի մասին՝ ավելացնելով, որ հայ արվեստում իր համար ծանրակշիռն ամեն դեպքում սա չէ, չնայած. «Ես ոչ մի բան չեմ հերքում: Արշիլ Գորկու օրինակը կա իմ առջև, ինչպե՞ս կարող եմ հերքել: ... Բայց մենք այդ հողը չունենք: Մի բան է պարզ՝ հայ ժողովուրդը և իր աբստրակտ մտածողությունը չէր, որ բերեց այս արվեստին: Երբ մենք ապրենք այնպիսի վիճակում, որը մեզ ինքնուրույնության կբերի դրան, ուրիշ հարց: Ես այդ կյանքով չեմ ապրել...»:

Գեղանկարիչ Գրիգոր Խանջյանը

Հետադարձ հայացք հայ աբստրակտին

ՌՈՒԶԱՆ ԽԱՉԱՏՐՅԱՆ

րիտոների սկզբունքը և միակողմանի գաղափարահաղորդականությունը: Համամարդկային, ազգային ու անհատական կենսափորձերը շաղախվում են իրենց ժամանակի մեջ: Եվ այդ առումով XX դարը բնությունից ու մարդուց (նատուրայից) հեռացման ու վերացարկման դրանով միաժամանակ դեպի մարդու զգայականը (աբստրակտ) և գաղափարականը (կոնցեպտուալ) ուղղված արվեստի ստեղծման դար է:

Արվեստի այս տեսակը հետևորդներ ունեցավ նաև Հայաստանում: Վերացապաշտ (աբստրակտ) գեղանկարչության ներկայացուցիչներն այժմ փորձում են ի մի բերել արևմտահայ աբստրակտի անցած ճանապարհը. Սարյան, Մինաս: Այնուհետ՝ Արտաշես Հովնանյան, Հենրի Էլիբեկյան, Ռաֆֆի Ադալյան, Վիգեն Թադևոսյան, Սեյրան Խաթլամաջյան, Էդուարդ Խառազյան. այս նկարիչներն իրենց գեղանկարի ոճով համապատասխանորեն հակվում են դեպի աբստրակտը: Հաջորդ սերունդն արդեն իր գունա և պատկերամտածողությամբ ակիզբ է առնում աբստրակտ արվեստից. Գրիգոր Խաչատրյան, Գրիգոր Միքայելյան (Քիքի), Մարտին Պետրոսյան, Սեր Սեմերճյան, Արմեն Հաջյան, Գագիկ Բաբայան, Մկրտիչ Մաթևոսյան, Գոհար Սանոյան:

Արվեստաբան Ռուբեն Անդրեասյանն արևմտահայ աբստրակտ արվեստի հիմքերն ավելի հեռու է բերում՝ դեպի 70-ականների հայ աբստրակցիոնիստների շարժումը. «Ազգային բնազդի արդյունք էր. նկարիչներ էին, որոնք իրենց մեջ ինչ-որ ձևով բավական կուլտուրա էին կուտակել, և չկարողանալով հանդուրժել պաշտոնական արվեստը, ինքնարտահայտման նոր ուղիներ փնտրելով, եկան դեպի այդ հունը: Իհարկե, դա աբստրակցիոնիստների երկրորդ սերունդն էր, փաստորեն, ուշ աբստրակցիոնիստներ, իսկ 90-ականներին եկավ արդեն երրորդ սերունդը»:

Արվեստաբան Նազարեթ Կարոյանը համաձայն չէ. «Բավական լավատեսական է Ռուբենի մոտեցումը, թե իբր աբստրակցիոնիզմի սերունդներ ունենք: Համարում եմ, որ ունենալով հանդերձ մեծ ներուժ՝ վերա-

ղեյզամ) և որն ունի հետևորդներ, որոնց սկզբնակետը բնական գույնն է, բնական ձևը, որն ունի Արշիլ

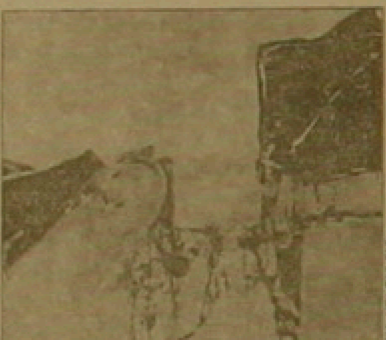

Գորկու նախահիմքը: Մյուս ճանապարհը հակադիրն է՝ «արտաբնականը», գույնի մետաֆիզիկական մտածողությունը: Այս երկրորդն ավելի ուշ առաջացավ՝ 70-ականների կեսերին ու վերջերին, և թերևս հակադրվեց առաջինին: Արման Գրիգորյանը, որ ասում է «ինտելեկտուալ», սրա հնարավորությունները բացված են այնտեղ, որտեղ բնությունից հրաժարվելու հարց դրվեց»:

Ըստ երևույթին, պոպ-արտի հետևորդ Արման Գրիգորյանի բնորոշումը ինտելեկտուալիզմի մասին, բավական անորոշ կողմնորոշիչ է ներկայիս արվեստաբանների շրջանում. Ազգային պատկերասրահի տնօրեն, արվեստաբան Շահեն Խաչատրյանը ևս անուշադրության չմատնեց այդ հասկացությունը. «Չգիտեմ՝ ուզեմ հստակ պատասխանել, թե որն է ինտելեկտուալիզմը կամ հոգևորը, աշխարհիկը: Կա մի ճշմարտություն, որ հասնում է ժողովուրդը և որը հավասարվում է Աստծուն: Երբ ստացել ես Աստծուց, պիտի վերադարձնես, եթե չկարողացար, ուրեմն գործդ կիսատ է, կիսատ արվեստ գոյություն չունի: ... Երբ լսում եմ, տեսնում եմ գեղանկարիչներին, տեսնում եմ և վերածնված նկարիչների միության այն թևը, որը պետք է գոյություն ունենա և պետք է առաջ ընթանա այս ոլորտում: Այս այսօրվա նկարիչների միությունը պատկերացնում եմ ճիշտ այսպես՝ խմբերով...»:

Շահեն Խաչատրյանը որոշեց մյուս անգամ պատասխանել արվես-

հրաժարվեց բնորոշել հայ աբստրակտ արվեստի անցած ուղին՝ չմերժելով, որ այն կա, ասում է, նշելով, որ ինքն այլ իմաստավորված արվեստի կողմն է. «Ցավալի կլինի, եթե ազատ և անկախ Հայաստանի լինելության ճանապարհին մեր մշակույթի գործիչներն առհասարակ և հատկապես նկարիչներն իրենց նվիրեին ձևապաշտական արվեստին: Այն կբերեր մշակութային աղքատության և մեր ժողովրդին, նրա պատմությանն անհրաժեշտ էջերը լուսաբանող, զգալիորեն պատկերող բովանդակալից գործերի թիվը կպակասեր: Դժբախտաբար դրա համար այսօր կան բոլոր նախադրյալները և ցանկալի կլինի, որ քաղաքացիականությունը մեր արվեստագետների մեջ ավելի բարձր լիներ, քան երբևէ՝ նման սայթաքումների մեջ չընկնելու համար...»:

Հայ աբստրակտի գնահատականը տալու հերթն արվեստաբան Հենրիկ Իգիթյանինն է ու նկարիչ Սեյրան Խաթլամաջյանինը: Մինչ նրանց կարծիքն իմանալը բավարարվենք Արման Գրիգորյանի հարցադրումով.

«Պլանային էկոնոմիկայի պահանջով ստեղծված պլանային նկարչությունից չդառնանք շուկայական էկոնոմիկայի պահանջով ստեղծված շուկայական նկարչության. նկարչությունը պետք է միմիայն հոգևոր նկարչություն լինի»:

ԱԶԳԱԳԻՐ

Թանգարաններ

Հայաստանի պատմության թանգարանի նոր ցուցահանդեսը նվիրված է Անի քաղաքին, նրա պատմությանը, պեղումներին, ուսումնասիրման պատմությանը, պարունակում է նյութեր հայկական հնագիտական դպրոցի ստեղծման, Անիի տարածքի հետազոտման աշխատանքները խթանելու և քաջալերելու Հայաստանի առաջին հանրապետության ձեռնարկած քայլերի, ինչպես նաև Մեծ Մայրաքաղաքին առնչվող հայ մշակույթի գործիչների և 17-18 դդ. եվրոպացի ճանապարհորդների հիշատակությունների և վավերագրերի մասին: Դահլիճում առաջին անգամ ցուցադրվում է Գագիկ Ա թագավորի կորած արձանի վերականգնված օրինակը մեզ հասած պատմական և փաստագրական տեղեկությունների հիման վրա:

Բացի այդ, թանգարանի առաջին հարկը մշտական ցուցադրությամբ ներկայացնում է Հայաստանի քաղաքակրթությունը՝ հնագույն շրջանից մինչև Բագրատունյաց թագավորությունը (9-րդ դար):

Թանգարանը բաց է ամեն օր, ժամը 10.30-ից մինչև 15-ը, կիրակի օրը՝ 11.00-15.00: Հանգստյան օրը՝ երկուշաբթի: Տոմսի արժեքը՝ 25 ռուբլի (փոքրերի համար՝ 10 ռ.):

Հյուրախաղեր Մոսկվայում

ՄՈՍԿՎԱ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Ինչպես արդեն տեղեկացրել ենք, հունվարի 17-19-ը Մոսկվայի Պատանի հանդիսատեսի թատրոնում մեծ հաջողությամբ անցկացվեցին Երևանի կամերային թատրոնի հյուրախաղերը:

Թատրոնի գլխավոր ռեժիսոր Արա Երնջակյանը հայտնեց, որ մոսկովյան հյուրախաղերը կշարունակվեն մինչև փետրվարի 2-ը՝ այս անգամ Երմոլովայի անվան թատրոնի բեմում: Փետրվարի վերջին Երևանի պետական կամերային թատրոնը հյուրախաղերով կմեկնի Ֆրանսիա: ■

ԵՐԵՎԱՆ

Երգեր երազում եւ արթմնի

ԼԵՈՆԻԴ ՆԵՐՍԻՍՅԱՆ

17-ամյա Նարինե Ներսիսյանը մեղեդիներ ու բանաստեղծություններ է հորինում... երազում: Արթնանալով գիշերվա կեսին, գրի է առնում երազներում ծնված տողերը: Մեղեդիների խնդիրն ավելի բարդ է. տնեցիներին չարթնացնելու համար հարկ է լինում սպասել մինչև առավոտ: Դրանք մտապահում է լսողությամբ, քանի որ երաժշտական կրթություն չունի, չգիտի նույնիսկ նոտաները: Բայց հիանալի լսողության, ռիթմի բնական զգացողության շնորհիվ դա անում է հեշտությամբ ու արագ: Աղջիկը երգում է հաճույքով, իսկ ահա բանաստեղծությունները ցույց չէր տալիս անգամ հարազատ ընկերոջը, որ տարիքով մեծ է նրանից: Նարինեն իր գրական փորձերը բավականաչափ կատարյալ չի համարում «հրապարակային ընթերցման» համար:

Խառնվածքով արտիստիկ Նարինեն իր «Հայաստանին» բանաստեղծությունը արտասանեց բեմական ներշնչանքով, իսկ հետո երգեց իր հեղինակած երգերը՝ «Բա[illegible]նում» (տեքստը հեղինակի), «Սև աչերը մի սիրի» (Ա. Իսահակյանի խոսքերով) և «Գարուն» (Վ. Տերյանի խոսքերով): Ձմեռային այդ գիշերը մեր հանդիպումն ավարտվեց գարնանը նվիրված տողերով: Բարի խորհրդանիշ է. ուզում եմ հավատալ, որ կգա գարունը, կծաղկի բնությունը և լիուլի կփթթի Նարինեի տաղանդը: Որից հետո պետք է սպասել «դռներին» Երևանի Խորհրդային շրջանի 170-րդ դպրոցի շրջանավարտուհի, շնորհալի աղջկա ընդունվելուն ստեղծագործական բուհերից մեկը: Համենայնդեպս, նա իրեն տեսնում է հենց այնտեղ: Եվ ոչ միայն երազում... ■

ԿԻՆՈ

Օթար Իոսելիանիի նոր ֆիլմը Վրաստանի մասին

ՄՆԱՐՔ: Վրաց բեմադրիչ Օթար Իոսելիանին ավարտեց իր իսկ սցենարով նկարահանված հեռուստատեսային վավերագրական հինգժամյա ֆիլմի աշխատանքները: Ֆիլմը նվիրված է Վրաստանին, խորհրդատու Կոբի Իմեդաշվիլու բնութագրմամբ հավակնում է դառնալ «Վրաստանի այցետոմս»: Օթար Իոսելիանին խնդիր է դրել ցուցադրել այսօրվա Վրաստանն ու վրացիներին, ինչպես իրականում կան, այդ նպատակի համար ուսումնասիրելով ու վերակենդանացնելով հսկայական պատմական նյութ:

Նկարը, որը գնելու հույս են ներկայացրել արդեն 25 երկիր, բեմադրվել է ֆրանսիական «Արտե» հեռուստաընկերության պատվերով:

Այժմ Ֆրանսիայում բնակվող հանրահռչակ բեմադրիչն այս տարի կտոնի իր 60-ամյակը: Նրա նախորդ ֆիլմերը «Տերևաթափ» (1968 թ.), «Ապրում էր երգող կեռնեխը» (1971 թ.), «Հովվերգություն» (1976 թ.) ցուցադրվել են Եվրոպայի, Ամերիկայի, Ասիայի տարբեր քաղաքներում, արժանացել հեղինակավոր պարգևների և մրցանակների: ■

ՀԵՏԱՔՐՔՐԱԿԱՆ

Հեթանոսը՝ եկեղեցուն

20-րդ դարի կեսերին, դոմինիկյան վանահայր Մարի-Ալան Քուտյուրիեն առաջիններից էր, որ գիտակցեց արվեստի և կրոնի միջև խորացող ճեղքը: Այն լցնելու համար գործադրած ճիգերը նրան բերեցին երկարատև առճակատման եկեղեցու հետ, որ նախընտրում էր պահպանել անցյալի դասական ավանդները: Սակայն 1954 թվականին, կանխահաս մահվանից առաջ, հայր Քուտյուրիեն այնուամենայնիվ հասցրեց շահել մի հաղթանակ՝ հրավիրելով Մատիսին ձևավորել Վանս քաղաքում Ռոզերի Տիրամայր մատուռը (Notre-Dame-du-Rosaire):

Մտահղացման իրականացումը, չորսամյա ստեղծագործական ջանքերից ու որոնումներից բացի, մեզ ընծայեց 134 զրույց երիտասարդ վանականի և բիբլիական արտաքինով ծերունի նկարչի միջև: Մար-

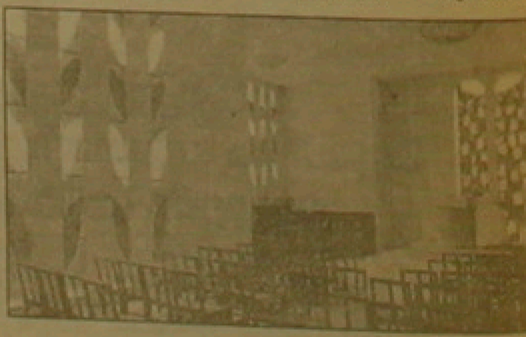

սել Բիլոյի աշխատությունը, զարդարված շքեղ վերատպություններով, ներկայացնում է հուշարձանին առնչվող բոլոր զրույցները, նամակները, փաստաթղթերն ու նախագծերը: Պարզապես զմայլելի է հետևել, թե ինչպես Մատիսը կարողանում է սահմանափակ ծավալներում ծնունդ տալ հոգևորին այնքան անհրաժեշտ տարածական պատրանքը: Մեծ հեթանոսը, դարաշրջանի հաղթարշավի ուժով և սեփական [illegible]րով, վանականների ստիպում է ընդունել, որ հանճարը կարող է լրացնել անբավարար հավատքը: ■

ԴԱՏԵՐԱԶՄ

Տուժում են նաև հայկական հուշարձանները

25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՆՈՅՅԱՆ ՏԱՊԱՆ: Վերջին տարիների պատերազմական գործողությունները Հայաստանի սահմանամերձ շրջաններում և Արցախում անհետևանք չեն անցնում նաև այդ տարածքում գտնվող բազմաթիվ պատմա-ճարտարապետական հուշարձանների համար: ՀՀ Հուշարձանների պահպանության վարչության պետի տեղակալ Գագիկ Սարգսյանը Նոյյան Տապան գործակալության թղթակցին հայտնեց, որ հրթիռակոծությունների հետևանքով մասամբ տուժել է Նոյեմբերյանի շրջանի 12-րդ դարի կառուցված Վահրամյանների հոգևոր կենտրոնը: Ղարաբաղում, ուր կան 1700 պատմական հուշարձաններ, հուշարձանների պահպանության տեսչության աշխատակիցների կողմից գրանցվել են հայկական եկեղեցիների և վանական համալիրների մասնակի ավերածությունների մի շարք փաստեր: Ինչպես հայտնի է, պատերազմական գործողությունների հետևանքով հիմնովին ավերվել էին Գանձասարի սեղանատունը և հարակից որոշ շինություններ: Վնասված է գավիթի ծածկը: Ղարաբաղի թեմի առաջնորդ Պարգև եպիսկոպոս Մարտիրոսյանի անձնական նախաձեռնությամբ և առաջնորդարանի ծախսերով ժամանակավորապես թիթեղով ծածկվել է գավիթը՝ անձրևից և ձյունից պաշտպանելու նպատակով:

Ստացված տեղեկագրերի համաձայն տուժել են Հադրութի շրջանում Ծամձորի Ս. Աստվածածին, Ցորի Ս. Ամենափրկիչ, Բանազուրի, Առաքյուլի, Բլուրանի, Էդիլլուի և մի շարք այլ գյուղերի վանական համալիրներ: Մասնակիորեն ավերվել է Ասկերանի շրջանի Կարկառ գետի ուղղությամբ ձգվող 18-րդ դարի ամրոցի վերականգնված մասը, Խրամորթի եկեղեցին:

«Անհրաժեշտ է նշել, որ պատերազմական գործողությունների պատճառով նշված տարածքներում գրանցված բոլոր պատմա-ճարտարապետական հուշարձանների այսօրվա վիճակի մասին լիարժեք տեղեկություններ ունենալն անհնար է», ասաց Գ. Սարգսյանը: ■

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ մարզական

ՖՈՒՏԲՈԼ, ԵՎՐՈՊԱ-96

Էդուարդ Մարգարով. «Մենք պասիվ դիտորդի դերում չենք լինի»

ՍՈՒՐԵՆ ԲԱՂԴԱՍԱՐՅԱՆ
Մարզական մեկնաբան

Ֆուտբոլի եվրոպական ասոցիացիան որոշել է եվրոպայի 1994-96 թթ. առաջնության ընտրական հանդիպումներում 2-ի փոխարեն 3 միավոր շնորհել հաղթանակի համար: Երբ Ֆուտբոլի միջազգային ֆեդերացիան նման որոշում է կայացրել աշխարհի 15-րդ առաջնության եզրափակիչ փուլում կիրառելու նպատակով, ապա ՈՒԵՖԱ-ն մտադիր է նորաձևությունը փորձարկել աշխարհամասի առաջնության նախնական փուլի մրցումներում: «Մենք ուզում ենք տեսնել, թե նոր համակարգն ինչպես է գործելու: Այն պետք է ամենագնի թիմերի հարձակողական պոտենցիալը, խաղերը դարձնի ավելի դիտարժան», ասել է ՈՒԵՖԱ-ի նախագահ Լեննարտ Յոհանսոնը:

Եվրոպայի առաջնության վիճակահանությունը բնականաբար մեծ արձագանք է ունեցել: Հավաքականները մտորելու լավ նյութ ստացան: Արդեն կարելի է մտածել աշխարհամասի ֆուտբոլային ամենահզոր ստուգատեսին նախապատրաստվելու ծրագրերը և մտածել ինչ անել կազմ ու պատրաստ ներկայանալու հեղինակավոր մրցությանը: Լուրջ խնդիրներ են կանգնում նաև Հայաստանի Հանրապետության հավաքականի առջև, որն առաջին անգամ է մասնակցելու Եվրոպայի առաջնությանը: Այդ առթիվ մենք հանդիպում ունեցանք Հայաստանի ազգային հավաքականի ավագ մարզիչ ԷԴՈՒԱՐԴ ՄԱՐԳԱՐՈՎԻ հետ:

– Ինչպե՞ս եք գնահատում վիճակահանության արդյունքները:

– Որ խումբն էլ ընկնեինք, միևնույն է, մեզ համար դժվար էր լինելու: Վիճակահանությունն այնպես է կատարված, որ յուրաքանչյուր խմբում կան և ընդգծված առաջատարներ, և հետնապահներ: Մենք անհրաժեշտ փորձ չունենք, որպեսզի իմանանք, թե թիմերի ինչպիսի դասավորությունն է մեզ ձեռնտու: Չնայած, պետք է ընդգծել, որ 2-րդ խումբը, որտեղ ընդգրկված է մեր հավաքականը, իմ կարծիքով ամենաուժեղն է իր կազմով: Այստեղ միանգամից 3 ուժեղ թիմեր կան` Եվրոպայի չեմպիոն Դանիայի հավաքականը և իսպանացիներն ու բելգիացիները, որոնք աշխարհի առաջնության եզրափակիչ փուլի մասնակիցներ են: Բայց դա չի նշանակում, թե մենք պասիվ դիտորդի դերում ենք լինելու: Առանց պայքարի որևէ մեկին ոչ մի միավոր չենք զիջի: Մեր խմբի մյուս երկու թիմերին` Կիպրոսի և Մակեդոնիայի հավաքականներին էլ չպետք է աչքաթող անել: Համենայն դեպս, նրանց փորձն ավելին է, քան մերը: Ի դժբախտություն մեզ, անցյալ տարի մեր ակումբային թիմերին չթույլատրեցին մասնակցել եվրոպական մրցաշարերին: Այդ դեպքում հավաքականի անդամ ֆուտբոլիստները գոնե ինչ-որ չափով փորձ ձեռք կբերեին:

– Ինչպե՞ս է հավաքականը նախապատրաստվելու պատասխանատու մրցաշարին:

– Այսօր հավաքականի համար ամենագլխավորը միջոցներ հայթայթելն է: Հսկայական գումարներ են պետք անհրաժեշտ մակարդակով նախապատրաստվելու համար: Մենք չենք ուզում հայտնվել մինչև 16 և 18 տարեկան ֆուտբոլիստների վիճակում: Չպետք է մոռանալ, որ ուր էլ հանդես գա հավաքականը, ամեն անգամ բարձրացվելու է Հայաստանի դրոշը և հնչելու է պետական հիմնը: Մենք իրավունք չունենք հուսախաբ անել ֆուտբոլասերներին, գցել մեր ժամանակներում խիստ կարևոր հայի մարտական ոգին, հեղինակազրկել հանրապետությունը: Դա, իրոք պատվի հարց է:

Լավ նախապատրաստվելու համար շատ բան է պետք` ուսումնամարզական հավաքներ, ազգային հավաքականների մակարդակով բազմաթիվ ընկերական հանդիպումներ տանը թե դրսում: Միայն այդպես կարող ենք փորձ ձեռք բերել: Մարզիչներս պետք է հնարավորություն ունենան մեկնել նախկին ԽՍՀՄ հանրապետություններ, և այլ երկրներ, որպեսզի ականատես լինեն, թե ինչպես են հանդես գալիս լեգիոներ մեր ֆուտբոլիստները: Ամերիկացի մեր հայրենակից բոքսերների օրինակով կարելի է փորձել հավաքականում ընդգրկել նաև սփյուռքահայ ֆուտբոլիստների: Հատկապես բարձրակարգ ֆուտբոլիստներ կան Ֆրանսիայում, որոնք հանդես են գալիս այդ երկրի առաջնության ուժեղագույների մրցաշարում: Նշենք Ալեն Բողոսյանին, Միշել Տեր-Զաքարյանին, Էրիկ Ասատուրյանին, Պասկալ Պեստրոյանին, Ժիլ Համ-

բարձումյանին և ուրիշների: Իհարկե այդ դեպքում հավանաբար անհրաժեշտ լինի ոչ միայն ֆուտբոլիստների, այլև ՖԻՖԱ-ի և ՈՒԵՖԱ-ի համաձայնությունները, երբ դա հնարավոր է:

Մրցակից թիմերի մասին մանրակրկիտ տեղեկություններ ունենալու համար շատ կարևոր է խորհրդարան ստեղծել, տեսաժապավեններ ունենալ նրանց խաղերի մասին, լինեն դրանք հավաքականների, թե ակումբային թիմերի մակարդակով: Այդ հարցում մեզ պետք է օգնեն արտասահմանի մեր հայրենակիցները: Այսօր մեր հավաքականում նոր թեկնածուներ են ի հայտ եկել: Նրանց փորձարկելու միակ միջոցը ստուգողական խաղերն են: Հնարավոր է, որ ֆուտբոլիստն իրեն լավ դրսևորի ակումբում, սակայն հոգեբանորեն պատրաստ չլինի խաղալ հավաքականում: Մի խոսքով, հոգսերը շատ են, որպեսզի լավագույն ձևով կարողանանք ներկայանալ հեղինակավոր մրցաշարին: Այնպես չպետք է լինի, որ երկու օրում հավաքվենք և ճանփա ընկնենք: Նման բան իրենց կարող են թույլ տալ միայն Դանիայի, Իսպանիայի կամ Բելգիայի նման հավաքականները, որոնց խաղացողները հիմնականում հանդես են գալիս պրոֆեսիոնալ ուժեղ թիմերում և եվրոպական փորձ ունեն: Շատ կարևոր կլինի նաև այն, որ ուսումնամարզական հավաքները հաճախակի անցկացվեն: Գլխավորը ոչ միայն մարզման ընթացքն է, այլև տղաների համատեղելիությունը: Պետք է մտածենք, թե ինչ տակտիկական խաղաոճով ենք հանդես գալու: Այժմ, մտադիր ենք երկու տարբերակ փորձարկել: Առաջինը դա մեկ ազատ պաշտպանով, հենակետային կիսապաշտպանով և կենտրոնական հարձակվողով խաղաոճն է: 2-րդը երկու ազատ պաշտպաններով տարբերակը: Երկուսի համար էլ անհրաժեշտ խաղացողներ ունենք:

– Իսկ ի՞նչ կարող եք ասել այն մասին, որ հավաքականն իր հարկի տակ հանդիպումները պետք է անցկացնի չեզոք դաշտերում:

– Դա անհեթեթ որոշում է: Եթե այնուամենայնիվ ՈՒԵՖԱ-ն համառորեն պնդի իրենը, ապա մեզ համար շատ դժվար կլինի, քանի որ դրանք կապված են խոշոր ծախսերի հետ: Արդեն հիմիկվանից մեզ լրջորեն մտահոգում է այդ հարցը, և մտածում ենք, թե որտեղ է հնարավոր խաղալ: Եթե ելույթ ունենանք ԱՊՀ երկրներում, ապա նախընտրելի կլինի Սոչին, Ստավրոպոլը, Կրասնոդարը կամ Ռոստովը, բայց այդ դեպքում ՈՒԵՖԱ-ն ինչով է հիմնավորում անվտանգության ապահովումը, երբ պատճառաբանում են, որ Հայաստանում նման հնարավորություն չկա: Թույլտվության դեպքում կարելի է ընտրել այնպիսի երկրներ, որտեղ հայկական համայնքները մեծ են: Օրինակ, Ֆրանսիան, Լիբանանը, Սիրիան: Մոսկվայի միջոցով բանակցություններ ենք վարում Չինաստանի հետ: Հաջողության դեպքում հավաքականը մարտի 15-30-ը իր ուսումնամարզական առաջին հավաքը կանցկացնի Չինաստանում: Մեզ համար շատ կարևոր է հանդիպումներ անցկացնել բելգիացի ակումբների հետ: Մայիսին նախատեսվում է ուղևորություն ԱՄՆ: Ամեն դեպքի համար մենք պետք է 2-ական տարբերակ մշակենք, որպեսզի վակուումի առջև չկանգնենք և մեր նախապատրաստական ծրագիրը լինի հագեցած:

ՄՐՑՈՒՅԹ

Աբեդի Պելեն Աֆրիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ

Ըստ «Ֆրանս ֆուտբոլ» շաբաթաթերթի մրցույթի, Գանայի հավաքականի հարձակվող Աբեդի Պելեն ճանաչվել է 1993 թ. Աֆրիկայի լավագույն ֆուտբոլիստ: Պելեն երրորդ տարին անընդմեջ արժանանում է այդ պարգևին, որն ինքնատիպ ռեկորդ է: 1993 թ. մայիսի 26-ին Աբեդի Պելեի փոխանցումից հետո Բազիլ Բոլին գրավեց Իտալիայի «Միլանի» դարպասը և ֆրանսիական թիմին` «Մարսելի «Օլիմպիկին» առաջին անգամ պարգևեց եվրոպական երկրների չեմպիոնների գավաթը: Այդ պատմական հանդիպումից հետո «Միլանի» մեծահարուստ նախագահ Սիլվիո Բեռլուսկոնին Պելեին ասաց. «Մեծ խաղացող ես դու»: Իսկ «Միլանի» պաշտպան Ֆրանկո Բարեզին ավելացրեց. «Պելեն մեծ խաղացող է մեծերի աշխարհում»: Անցյալ տարվա աշնանն Աբեդի Պելեն «Մարսելից» տեղափոխվեց Լիոնի «Օլիմպիկ»: Բեռնար Տապին չցանկացավ ստորագրել ֆինանսական մեծ պահանջներով նոր պայմանագիր:

Աբեդի Պելեն ֆուտբոլային մեծ անցյալ ունի: 1982 թ. Գանայի հավաքականի հետ նա դարձել է Աֆրիկայի չեմպիոն, իսկ Մարսելի «Օլիմպիկի» կազմում ոչ միայն նվաճել է եվրոպական երկրների չեմպիոնի գավաթը, այլև 4 անգամ դարձել է Ֆրանսիայի չեմպիոն (1989, 1991, 1992, 1993): ■

ՇԱԽՄԱՏ

Առաջինը Վալերի Սալովը

Հոլանդիայում շարունակվում են ՖԻԴԵ-ի հովանու տակ անցկացվող շախմատի տղամարդկանց աշխարհի առաջնության 1/8-րդ եզրափակիչ փուլի մրցախաղերը: Սակայն դրանցից մեկն արդեն ժամկետից շուտ ավարտվել է: 6-րդ տուրում հերթական հաղթանակը տանելով Ռուսաստանի ներկայացուցիչ Ալեքսանդր Խալիֆմանի նկատմամբ, Վալերի Սալովը, որը նույնպես հանդես է գալիս Ռուսաստանի դրոշի ներքո, մրցախաղը շահեց ընդհանուր 5-1 հաշվով և դուրս եկավ հավակնորդների հաջորդ մրցափուլ: Ըստ մրցակարգի 1/8-րդ եզրափակիչում նախատեսված են 8-ական հանդիպումներ, սակայն Սալով-Խալիֆման մրցախաղի մնացած երկու հանդիպումները չեն անցկացվի: Ի դեպ, Սալովը հիմա բնակվում է Իսպանիայում: Թե Սալովը և թե Խալիֆմանը Սանկտ Պետերբուրգից են, սակայն երեք մրցախաղերում 6 տուրից հետո հաշիվը նույնն է: Այսպես 4-2 հաշվով Վիշվանաթան Անանդը (Հնդկաստան) հաղթում է Արթուր Յուսուպովին (Գերմանիա), Վլադիմիր Կրամնիկը (Ռուսաստան) Լեոնիդ Յուդասինին (Իսրայել), Գատա Կամսկին (ԱՄՆ) Պաուլ վան դեր Ստերենին (Հոլանդիա): Յան Թիմանը (Հոլանդիա) 3,5-2,5 հաշվով առջևում է Ժոել Լոտյեի (Ֆրանսիա) հետ մրցախաղում: Հավանաբար անավարտ պարտիայի վերախաղարկումից հետո ընդհանուր հաղթանակ տանի և հաջորդ փուլ դուրս գա մինսկցի գրոսմայստեր Բորիս Գելֆանդը, որը 6-րդ տուրում հաղթելով Մայքլ Ադամսին (Անգլիա) հիմա առջևում է 3,5-1,5 հաշվով: ■

ԽԱՌՆԱՆԿԱՐ

Թուրք ֆուտբոլիստը դատապարտվում է

«Գալաթասարայի» և Թուրքիայի հավաքականի նախկին հանրահայտ ֆուտբոլիստ Թանյու Չոլակը, որը 1981 թ. նվաճել է «Ֆրանս ֆուտբոլի» «ոսկե գնդակը» որպես եվրոպական երկրների ազգային առաջնությունների լավագույն ռմբարկու, դատապարտվել է 4 տարվա ազատազրկման այն հանցանքով, որ գնել էր «Մերսեդես» մակնիշի գողացված ավտոմեքենա: Ըստ որոշ աղբյուրների, Չոլակը սերտ հարաբերությունների մեջ է Թուրքիայի մաֆիոզ շրջանակների հետ:

Նորից դանակահարում

Շտուտգարտում տեղի ունեցած ֆուտբոլային խաղերից մեկի ժամանակ «Համբուրգ» թիմի 25-ամյա ֆուտբոլիստ Օլիվեր Մոլլերը թիկունքից դանակի մի քանի հարվածներ ստացավ խելագարված մի աղջկա կողմից: Վերջինս ձերբակալվելուց հետո հայտարարեց, որ մեծապես տպավորված էր թենիսիստուհի Մոնիկա Սելեշի դեմ կատարված նման հանցանքով: Այդ աղջիկը դեռ վաղուց մտածում էր նման հանցանք գործել որևէ ֆուտբոլիստի դեմ, ընդ որում նրա համար մեկ էր, թե ով կլինի զոհը: Ստացվեց դանակահարեց իրեն հանդիպած առաջին իսկ ֆուտբոլիստին: Օլիվեր Մոլլերը վիրահատության է ենթարկվել: Նրա կյանքը վտանգի տակ է:

Քեվին Քիգանը հրաժարվում է

Անգլիայի հավաքականի նախկին ֆուտբոլիստ Քեվին Քիգանը, որը ժամանակին 2 անգամ ճանաչվել է եվրոպայի լավագույն ֆուտբոլիստ, հերքեց այն լուրը, թե իբր ինքը շուտով պետք է փոխարինի Անգլիայի հավաքականի ավագ մարզիչ Գրահամ Թեյլորին: Ինչպես հայտնի է, անգլիացիները զրկվեցին աշխարհի առաջնության եզրափակիչի ուղեգրից և դա մեծ դժգոհություն առաջացրեց ֆուտբոլի հայրենիքում: Քեվին Քիգանը ներկայումս մարզում է Նյուկասլի «Յունայթըդ» թիմը և ինչպես հայտարարեց ամենևին մտադիր չէ ստանձնել հավաքականի ղեկը:

Լավագույնը Շավեզն է

Թեթև քաշի աշխարհի չեմպիոն մեքսիկացի Խուլիո Սեզար Շավեզը բռնցքամարտի միջազգային ֆեդերացիայի կողմից ճանաչվեց 1993 թ. աշխարհի լավագույն բռնցքամարտիկ:

Գ. Ա.

digitised by A.R.A.R.@

ԱԶԳ

Օրակարգ

ՊԱՏԵՐԱԶՄ

Մոլորակի «ամենաթեժ կետը» Ղարաբաղն է

ԵՐԵՎԱՆ, 24 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: «Այսօր մոլորակի «ամենաթեժ կետը» Լեռնային Ղարաբաղն է», հայտարարեց Հայաստանի Գ-Խ Արցախի հարցերի հատուկ հանձնաժողովի նախագահ Սեյրան Բաղդասարյանը: Նրա խոսքերով, ներկայումս 200 կիլոմետրանոց ռազմաճակատի ամբողջ երկայնքով ծավալված մարտական գործողություններին մասնակցում են տասնյակ հազարավոր զինվորներ, հարյուրավոր տանկեր ու զրահամեքենաներ, համազարկային եւ ռեակտիվ հրետանու համակարգեր:

Սեյրան Բաղդասարյանն ընդգծեց, որ «համաշխարհային հանրության եւ միջազգային կազմակերպությունների, նախեւառաջ ՄԱԿ-ի եւ ԵԱՀԽ-ի, արձագանքը չի համապատասխանում աննախադեպ ռազմական գործողությունների ծավալներին»:

«Ղարաբաղի գոտում պատերազմը թեւակոխել է նախավերջին փուլ, որին կհաջորդի ընդհանուր մեծ հակամարտություն տերությունների, ժողովուրդների, վիթխարի պետությունների մասնակցությամբ», հայտարարեց պատգամավորը: Նա միաժամանակ նախազգուշացրեց, որ «եթե Ադրբեջանը շարունակի ռազմական ճնշում գործադրել Ղարաբաղի վրա, ապա ստիպված կլինի գործ ունենալ ամբողջ հայ ժողովրդի հետ»: «Մենք չենք կարող հանգիստ դիտել, թե ինչպես է հզոր տերությունը փորձում երկրի երեսից ջնջել մեր հայրենակիցներին», հայտարարեց Սեյրան Բաղդասարյանը:

ՄԱՄՈՒԼ

Նոր լրագիր

Այսպես էլ կոչվում է՝ «Լրագիր», հայ մամուլի վերջին նորընծան, օրաթերթը, որը լույս է տեսնում Երեւանում, 1994 թ. հունվարի 25-ից: Համակարգչային հատակ շարվածքով, ընտրյալի տառաձեւավորող Պավել Դալլաքյանի էջադրումով մի կերպ, այսպիսով, Հայաստանում լույս տեսնող հայերեն 4 օրաթերթերի տառատեսակների եւ էջադրման ոճերի նույն անձն է հոսանք(?): Թերթի գլխավոր խմբագիրը Հայկազն Ղահրիյանն է, մի երիտասարդ, որն իր խմբագիր-լրագրողի կարճ կենսագրությունն անցկացրել է մեր թերթում «Ազգում», որպես խմբագրության քարտուղար: Ու թեեւ առայժմ համարում չհանդիպեցինք թերթի «այցեքարտին» կամ խմբագրական որեւէ ծանուցման, որ հուշեր մեզ, թե ովքեր են «Լրագրի» հիմնադիրներն ու հրատարակիչները, կամ թե ինչ ուղղության ու դավանանքի հետեւորդն է լինելու նորընծա թերթը, սակայն գլխավոր խմբագրին եւ աշխատակիցների մեծ մասին ծանոթ լինելով «Ազգի» դպրոցից, կարելի է դատել, որ «Լրագիր» հետեւելու է դրոշմախոնական լրագրության եւ հրապարակագրության ուղուն՝ գուցեեւ հետագայում կարեւոր նպաստ բերելով ընդհանրապես հայ լրագրության որոշխնդրական մակարդակի բարձրացման գործին:

Թերթի առաջին համարն իր այլազանությամբ, Հայաստանի ներքին կյանքից, դատարանային ռազմաճակատներից, ԱՊՀ երկրներից, սփյուռքից եւ միջազգային քաղաքական ու մշակութային կյանքից հրապարակված նյութերով ու լուրերով բաղնում է խոստումնալից հանելի տպավորություն եւ ներշնչում է հույս, որ հետզհետե իր սեփական դիմագիծն ու դերը ստանձնելով հաստատվելու ու ժխտագնելու է ներկա դժվարին պայմաններում գոյատեւման ու զարգացման ջանքեր գործադրող մեր առօրյա մամուլի ընտանիքի:

Բարի գալուստ «Լրագրին», համբերություն նրա աշխատակազմին: ■

Եղանակը Հայաստանում

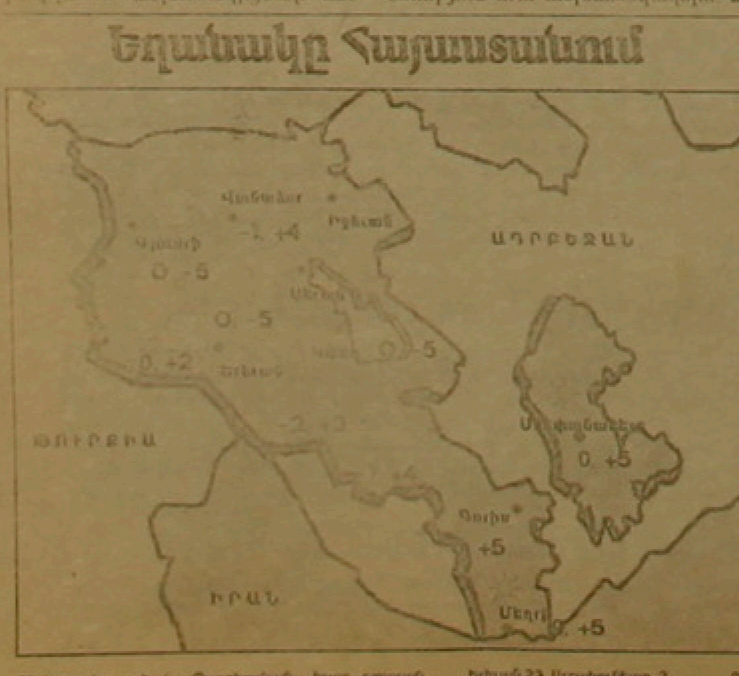

ԽՃԱՆԿԱՐ

Թեհրանում անցկացվում է ՏՀԿ խորհրդակցություն

ԲԱՔՈՒ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Թեհրանում հունվարի 25-26-ը անցկացվում է Տնտեսական համագործակցության կազմակերպության (ՏՀԿ) արտգործնախարարների խորհրդի նիստ: Դրան մասնակցում է Ադրբեջանի արտգործնախարար Հասան Հասանովը: Ադրբեջանի ԱԳՆ լրատվության վարչության ներկայացուցիչը հայտնեց, որ հանդիպման օրակարգում կան այնպիսի հարցեր, ինչպիսիք են կազմակերպության գլխավոր քարտուղարի հաստատումը, ՏՀԿ նոր ղեկավարի ընտրությունները, 1994-95 թթ. բյուջեն, ՏՀԿ այնպիսի հաստատությունների հիմնումը, ինչպիսիք են առեւտրի ու զարգացումը, ապահովագրությունը, տրանսպորտային փոխադրումները եւ այլն: Սպասվում է տնտեսական բնագավառում ՅՈՒՆԻԴՕ-ի, ՅՈՒՆԻՍԵՖ-ի, ՏՀԿ-ի համագործակցության հուշագրի ստորագրում: ՏՀԿ-ի մեջ մտնում են Ադրբեջանը, Աֆղանստանը, Ղազախստանը, Կղրղզստանը, Իրանը, Պակիստանը, Տաջիկստանը, Թուրքմենստանը, Թուրքիան եւ Ուզբեկստանը: Կազմակերպության հեռանկարային նպատակը եվրոպական շուկայի նմանությամբ համասիական տնտեսական շուկայի ստեղծումն է:

Կանադայում ամերիկյան հրթիռներ չեն փորձարկվի

ՕՏՏԱՎԱ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Հունվարի 27-ին Կանադայի խորհրդարանում վիճաբանություններ կանցկացվեն երկրի հյուսիսային շրջաններում ամերիկյան օդային բազավորման թեւավոր հրթիռների փորձարկումների շարունակման հարցի շուրջը: Ակնկալվում է, որ խորհրդարանականների մեծ մասը կարտահայտվի դրանց դադարեցման օգտին: Այս կապակցությամբ Կանադայի կառավարությունը որոշում է ընդունել դեռ մինչեւ վիճաբանությունների ավարտը հետաձգել հունվարի 25-ին նախատեսված հերթական փորձարկումները: Անցյալ տարվա հոկտեմբերին իշխանության գլուխ անցած Կանադայի Ազատական կուսակցությունը նախընտրական արշավի ընթացքում բազմիցս հայտարարեց, որ ինքը մտադիր է ընտրություններում հաղթելու դեպքում «սառը պատերազմի» ավարտի կապակցությամբ վերանայել Կանադայում թեւավոր հրթիռների փորձարկման առնչվող կանադա-ամերիկյան համաձայնագիրը: Այն ստորագրվել էր 1983 թ. եւ անցյալ տարի պահպանողականների նախկին կառավարության կողմից երկարաձգվել եւս 10 տարով:

Ռուսաստանում սպասվում են մեծ ցնցումներ

ԿԱԼԻՆԻՆԳՐԱԴ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ինչպես հայտարարեց հայտնի աստղագուշակ Պավել Գլոբան Կալինինգրադ կատարած այցի ժամանակ, որտեղ նա դպրոց է բացելու, ապրիլ մայիսին եւ նոյեմբերին Ռուսաստանում սպասվում են մեծ ցնցումներ: Ըստ նրա կանխագուշակումների, Լիբերալ դեմոկրատական կուսակցության ղեկավար Վլադիմիր Ժիրինովսկու համար ընթացիկ տարին կդառնա «աստղային» եւ միաժամանակ նրա ակտիվ քաղաքական գործունեության վերջին տարին: Ըստ աստղագուշակի կանխատեսման, Բորիս Ելցինը ստիպված կլինի նախագահությունից հրաժարվել այս տարի կամ եկող տարվա սկզբներին:

4 տարում զոհվել է «Մխեդրիոնիի» 632 մարտիկ

ԹԲԻԼԻՍԻ, 25 ՀՈՒՆՎԱՐ, ՍՆԱՐՔ: Ինչպես հայտնեց «Մխեդրիոնիի» ղեկավար Ջաբա Իոսելիանին, այդ կազմակերպության գոյության 4 տարում զոհվել է դրա 632 մարտիկ, մոտ 1000 մարդ վիրավորվել է: Հիշեցնենք, որ Վրաստանի ղեկավարությունը վերջերս որոշում ընդունեց այդ կառույցը վերակազմելու մասին:

ՇՈՒԿԱ

Հարաբերական կայունությունը պահպանվում է

ՄԱՐԳԱՐ ՍԵՆԵՅԱՆ

Միջին գները Երեւանում (դրամով)

Կարագ (կգ)	240
Շաքարավազ (կգ)	75
Ձու (30 հատ)	320
Ձեթ (լ)	190
Պանիր (կգ)	250
Նավթ (լ)	90
Բենզին (20 լ)	1100

Վալյուտային փոխարժեքները (գնում/վաճառք)

1 ԱՄՆ-ի դոլար	100/107
1000 ռուսական ռուբլի	63/68
1 ֆրանսիական ֆրանկ	17,33/18,04
1 գերմանական մարկ	58,6/61,2

Սպառողական ապրանքների եւ վալյուտային շուկաներում վերջին շաբաթվա իրադրությունը առավելապես բնութագրվում է որպես հարաբերականորեն կայուն: Մոսկովյան վալյուտային բորսաներում (միջբանկային բորսայում) դոլարի կտրուկ աճին հայաստանյան վալյուտային շուկան արձագանքեց 100 կետանոց թռիչքով: Սակայն, քանի որ այդ մակարդակը երկարատեւ չեղավ, թե ինչ ենթադրությունների՝ ճնշվեց Ռուսաստանի Դաշնության Կենտրոնական բանկի վալյուտային ինտերվենցիայով, ապա մեր ապրանքային շուկան, գները էապես զերծ մնացին արժեզրկման նոր հարվածից: Բայց արդյոք միայն դոլարի «հետընթաց»ն էր դրա պատճառը:

Նվազագույն աշխատավարձների եւ կենսաթոշակների ինդեքսացիայի վերաբերյալ ՀՀ նախագահի հրամանագրից հետո շատ փորձագետներ գների նոր թռիչք էին կանխատեսում: Դա կարծում էին կապել մեր սահմանափակ հնարավորությունները (պաշարներ) ունեցող ապրանքային ու վալյուտային շուկա հոսված դրամի նոր զանգվածի ավելացման հետ: Հունվարի կեսերից դրամները դուրս եկան շուկա, սակայն գները հիմնականում պահպանեցին իրենց մակարդակը, իսկ որոշ դեպքերում նույնիսկ հետընթաց շարժում դիտվեց (օրինակ՝ կարագի, ձվի, ձեթի գներում):

Գների հարաբերական կայունության պատճառները հակված են բացատրել մի քանի հանգամանքներով. ա) հիմնական դրամական զանգվածը (նկատառմամբ) դեռեւս դուրս չի եկել սպառողական շուկա (այն սպասվում է փետրվարի առաջին շաբաթում), բ) մասամբ դեպքական պաշարներից մարված սպառողական, հատկապես գնողունակ պահանջարկը շարունակում է մնալ ցածր մակարդակի վրա, գ) հետագա դեռեւս վալյուտային շուկան ստացավ լավ հավելում ֆոնդային բորսայի վերջին աճուրդներից հետո, դ) սպառողական զանգվածի նկատելի նվազում է տեղի ունենում հանրապետությունից արտահոսքի պատճառով, ե) մեծածախության համար բարձր գներ ունեցող ապրանքների շուկայի պաշարները էապես չեն նվազում (գնողունակ ցածր պահանջարկի պատճառով), իսկ նախագահի հրամանագիրը բարենպաստ պայմաններ է ստեղծում անձնական ձեռնարկումների համար: Ըստ դիտարկումների, երբ Մոսկվայից դոլարի կուրսի կտրուկ բարձրացման նոր լուրեր չհասնեն Հայաստան, ապա առաջիկա շաբաթվա վերջում արժեզրկման առավելագույն չափը մեր շուկաներում չի գերազանցի 10 տոկոսը: ■

airtours

ՏԻԿՆԱՅՔ ԵՎ ՊԱՐՈՆԱՅՔ
Փետրվարի 7-ին եւ ամեն երեքշաբթի «ԷՅՐ ՏՈՒՐՍ» ֆիրման կազմակերպում է ուղիղ ավիաչվերթներ ԵՐԵՎԱՆ-ԿՐԱԿՈՎ (Լեհաստան):
Հյուրանոց, նախաճաշ, տրանսպորտային սպասարկում
ԿՐԱԿՈՎՈՒՄ:
Ցանկացողների համար ֆիրման կազմակերպում է 3 օրյա եւ մեկ շաբաթյա ուղեւորություն (ավտոբուսով) Կրակովից Բրատիսլավա (Սլովակիա)
ՀԱՍՑԵՆ ՊՌՈՇՅԱՆ 45 ՀԵՌ. 53 05 11, 53 39 22

ARINA

ՆՈՅ
«ՆՈՅ» ԲԱՆԿԸ
Իրավաբանական եւ ֆիզիկական անձանց համար բացում է եւ վարում դրամով եւ տարադրամով հաշիվներ:
Կատարում է դրամարկղային սպասարկում դրամով եւ տարադրամով:
Գնում եւ վաճառում է տարադրամ կանխիկ եւ անկանխիկ հաշվարկներով:
[illegible]
3 ամիս 45%, 6 ամիս 100%
ԱՄՆ-ի դոլարներով ավանդները վճարում 5%
3 ամիս 20%, 6 ամիս 45%
[illegible]
6 ամիս 60%

ՀՀ կառավարության «Պարբերական» հրատ. տպարան. Երեւան 23 Արշակունյաց 2 Գրանցման թիվ 65. Դասիչ 69149. Տպաքանակ 15 000. Պատվեր 1679 Ստորագրված է տպագրության 25. 01. 1994 Գինը 100 ռուբլի

digitised by A.R.A.R.@